

Déli Hírlap

Főszerkesztő: Dr. OLOSZ LAJOS
Felölös szerkesztő: MARTZY MIHÁLY
Laptalajdonos a CORVIN Laphidő
Részvénytársaság

Ziarul Comunității Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 33.
(Dos. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHEVICH ENDRE és Dr. VARNAY ELEMER

ÉPÍTÉS A VIHARBAN

(k. s. k.) Nemcsak a hadviselő, de a semleges országok sajtója is növekvő érdeklődéssel fordul az Európa jövő sorsára célzó nyilatkozatok felé s ezzel kapcsolatban oly kérdések is a figyelem középpontjába kerültek, melyekkel eddig inkább csak az európai kultúrkör vezető szellemei foglalkoztak. Egy ily kérdés: mit értenek európai értékek, európai szellem és kultúra, egyszóval Európán?

Mennél kisebb egy nemzet s mennél irtózatosabb a vihar, mely körülötte tombol, annál inkább kötelessége, hogy felvértezze magát azokkal az eszmékkel, amelyek megbirják ezt a nagy megrázkódtatást. A derékbatört fenyőnek nem lehet vigasza, hogy a vihar az óriástölgyet is kidönti. A kis népek öntudatát nem homályosíthatja el a náluk nagyobbakra zuhudt kataklizma. A történelem azt tanítja, hogy a szemünk előtt mozgó tömegeket és eseményeket az emberiség leküzdhetetlen erőt mozgatják, amelyek rendet, szilárdságot keresnek s elszöppörnek mindent, ami a jobb új rend útjában áll. Hatalmas államokat is megtafosott a sors, ha gyenge volt az igazság és felemelkedett a kis nemzetek csillaga is, ha nagy volt az ő igazságuk. Ez az igazság nem elvonatotatott valami, mely csak szólamokban és vágyakban él, hanem az emberi és közösségi élet legmélyebb rugóit mozgatja s erejét a reálisuló megpróbáltatások sem törlik meg.

Egy nép, amikor önálló kultúráját műveli és nemzeti egyéniségét kifejleszti, egyben az egyetemes kultúra megvalósításának részletmunkáját végzi el, a tér és idő kötöttségeiben juttatva ezt kifejezésre. Amint az egyéni és a nemzeti hivatás sűrű szálakkal szövődik össze, úgy a nemzeti kultúra elemei az egyetemes emberi értékek szerves részei s nélkülük nem képzelhető el sem a világközösség fejlődése, sem meglévő szellemi gazdaságának fennmaradása. Európa éppen azért lehetett a történelem folyamán az egyetemes emberi értékek szülőanyja, mert szelleme túlnőtt határain. Aki valóban felemelkedett az európai kultúrától színtjére, annak meggyőződése, hogy Európából senkit sem lehet kizárni, aki nem zárja ki onnan saját magát. Az Európához-tartozás kérdése természetesen nincsen megoldva a szorosabb értelemben vett művelődés európai jellegének megállapításával. Kereszténység és humanitás: lényeges eleme az európaiságnak, de az európaiság politikai gondolatot is jelent. Ennek mibenlétét — példával élve, — bizonyos mértékben azok a svájci hirdások is érzékeltetik, melyek elsőrendű európai értéknek jelölik meg az országok függetlenségét kifelé, szabadságát befelé. Megállapítják, hogy „az a változatosság, ami a földrész népeit jellemzi, Európa lényegéhez tartozik és szellemi gazdaságának egyik legfőbb forrása. S e különbözőség felismeréséből folyik az a mélyleges európai magatartás is, hogy ebből a különbözőségből nem ellenségeskedés, hanem a tisztelet és a türelem kötelessége jön létre a külön-

böző népek között egymás iránt.”

Európa alkotásának kialakulása egyben az európai szellem mibenlétét is meghatározta. Nemzeti kultúrák épültek melyeket összefogott és hasonlósá tette ugyan a latin örökség, a keresztény vallás és műveltség közössége, de elkülönítette őket eredetük, sajátos értékeik tudata és megőrzésének törekvése. „Európa egy nagy szellemi egység, egyetemes kultúrával, értékrendszerrel, eszményekkel, célokkal, ám független tagokkal, nemzetekkel. Ezek mind összefüggenek Európa nagy közösségének egységében, nem függenek azonban egymástól egyéni szabadságukban;

kötelessék valamennyien szolgálni ennek az egységnek a közös érdekeit s közreműködni közös kultúrájának, az európaiságnak szolgálatában, nem kötelessék azonban egymás szolgájaként szegődni. Szabadok és függetlenek a maguk individualitásában. Európa sokszínű egység. S annak is kell maradnia.”

Az egységnek és az egyediségnek ez az összjátéka nem a véletlen műve. Ez volt eddig Európa nagyságának titka s tette alkalmassá szellemét arra, hogy az egyetemes emberi közösségnek és művelődésnek irányt szabjon. Az európaiság, éppen azért, mert önmagával való hasonlóság nélkül nem követelhetné a népek és nemzetek egyéniségének teljes feláldozását, a világ történelmének lendítőkereke lett.

De vajjon lehet-e a tragikus feszültségek és harcok idején az európai szellem jövőjéről beszélni? Lehet-e vele a jelen bajain segíteni? Számít-e a mult, a szellemi örökség, számítanak-e a gazdasági nemzeti hagyományok a mai világ-égesben valami érdemlegeset?

Kétségtelen, hogy ma, a szellemi bizonytalanság és egyensúlyvesztés korában a világ minden részéről oly sötét árnyak gyűltek az európaiság eszméje köré, aminek eddig talán soha. A jövő kielemezhetetlen. Egyet azonban bizonyosan tudunk: a népek és fajok, színek és történelmek, osztályok és nemzetek versengésben megnyugtató megoldást csak abban a szellemben kereshetünk, amely a jog, a szabadság, a függetlenség, az egyetemes emberi értékek élet-tője volt.

Jordana külügyminiszter beszéde

Spanyolország készen áll, hogy újabb áldozatot hozzon, ha megsértenék függetlenségét

Nagyszabású harci cselekményekre készül a japán buvár-hajóhad

Német harci gépek Nagy-London területét bombázták

A keleti harctér súlypontja ismét a kubáni hídfő délkeleti része volt, ahol a Szovjet tömeges támadásokat indított. Páncélos ékek mögött felvonuló harciskoci-csoportokkal s több lövész-ezreddel támadtak a szovjet erők, a német elhárító arcvonal azonban a tüzéség és a légierő rendkívül hatásos közreműködésével a több ízben megismételt rohamokat visszaverte. A Donec felső folyásánál is megélénkült a harci tevékenység, erről a szakaszról erős szovjet támadás elhárítását jelentik.

Tuniszban az Atlas nehéz hegyi terpen a német-olasz ellenállás ember-, anyag- és időpazarlásra kényszeríti az ellenséget, — jelentik Rómából. — A szövetséges erők ezen a szakaszon csütörtökön két ízben is fokozták áttörési kísérleteiket; a tengelycsapatok az egész nap tartó harcokban a főarcvonal előtt feltartóztatták az ellenséget, majd lényegesen megjavították állásait. A Tuniszi közép-hegység nyugati és délnyugati részén felvonult amerikai erők tartózkodtak a támadástól.

Német harci-repülőket a szombatira virradó éjszaka London hadifontosságú berendezéseit bombázták. Angol és amerikai repülőek Dél- és Délnyugat-Németország, valamint a megszállott nyugati terület ellen intéztek éjszakai támadásokat.

Ankara

Német lapjelentések rámutatnak arra, hogy az utóbbi hetekben brit részről újabb kísérletek történtek a Balkán-szövetség eszméjének felszínre-tartására. London a Balkán-szövetség feltámasztásával Törökország kedvezően akar járni; erre mutat az a körülmény is, hogy az angol hírszolgálat Törökország kívánságai teljesítése céljából tartja szükségesnek e szövetség helyreállítását. Berliiben ezzel kapcsolatban an-

nak a véleménynek adnak kifejezést, hogy a brit politika Bulgária ellen igyekszik hangolni Ankarát, hiszen tudvalévő, hogy a Balkán-szövetség annak idején Bulgária ellen irányult. Német részről felhívják a figyelmet azokra az angol sajtóhangokra is, melyek szerint a balkáni „status quo” visszaállításáról a szövetségesek győzelme ellenére sem lehet szó; ezt a kijelentést a Szovjet balkáni igényei elismerésének tekintik.

Sir Henry Maitland Wilson tábornok, közelkeleti brit főparancsnok e hét elejére tervezett ankarai látogatására csak most került sor. Svájci lapértésülések szerint Wilson a török külügyminiszterrel és a nagyvezérrel folytat tárgyalásokat. Saradzsoğlu török miniszterelnök, aki néhány napot Isztanbulban töltött s az ott tartózkodó államfővel tanácskozott, tegnap színt. Ankarába utazott.

Madrid

Spanyolország magatartása élénk figyelem középpontjában áll mind a hadviselő, mind a semleges sajtójában. Nem is oly rég úgy látszott, hogy az Ibériai-félszigetet is közvetlen veszély fenyegeti s ismeretes az a pattanásig feszült izgalom, melyet annak idején az angol-amerikai erők északafrikai partraszállása Spanyolországban keltett. Sejtethető volt, hogy a szövetségesek terveznek valamit Európa e része ellen s a kedélyek a Pireneusi-félszigeten csak akkor csillapodtak le némiképpen, amikor a tengely az afrikai angol-szász partraszállásra megtette ellenintézkedéseit és katonailag megszállta a francia partvidéket s a francia-spanyol határ. Egy ideig a tengeri kérdés következtében támadt bizonyos feszültség Madrid és a szövetségesek között. Spanyolország ugyanis megszállotta a tangeri nemzetközi övezet közepületeit, többek között a pósthivatalt is, amelyhez a szövetségeseknek jelentékeny ér-

kei fűződtek, mert az Észak-Afrikát Londonnal összekötő kábel ezen a pósthivatalon fut keresztül. A jelek arra mutatnak, hogy valahogy nyugvópontra jutott ez a kérdés is — összetűzésre mindenestre nem került sor. Ezt a viszonylagos nyugalmat Franco tábornok az ország belső rendjének megszilárdítására és a honvédelmi készütség fokozására használja. A Vatikánban járt Spellman newyorki érsek átutazása és szevillai tárgyalásai valamint Franco-nak a Cortes megnyitásokor mondott nagy beszéde érdekes mozzanatok voltak külpolitikai viszonylatban is, anélkül azonban, hogy belőlük messzemenő következtetéseket lehetett volna levonni. Ily érdeke és jellemző mozzanatok tekinthető Jordana tábornok, spanyol külügyminiszter mostani, barcelonai beszéde is. Ez a beszéd nyílt állásfoglalás a kommunizmussal szemben s e tekintetben azoknak a megnyilatkozásoknak sorát folytatja, melyek Franco tábornok politikáját eddig is tükrözték. Jordana hangoztatja, hogy a bolsevizmus nem tesz különbséget a nemzeteik között és nem áll meg egyetlen országhatár előtt sem. Rámutat arra, hogy Amerikának sem szabad szemeltetnie a Szovjet céljai előtt. A háború alakulására célozza megismételve Franco-nak azt a megállapítását, hogy a mai küzdelemben egyik nagyhatalmat sem lehet véglegesen megsemmisíteni. Vázoita a béke elveit — alapjuk, mint mondotta, csak az igazság és erkölcs lehet — s annak a véleménynek adott kifejezést, hogy az elkövetkezendő békében fontos szerep vár a Vatikánra. Spanyolország a maga részéről továbbra is békében akar élni minden néppel, — mondotta, — „de készen áll arra, hogy — ha valaki netalán megsértené Spanyolország függetlenségét — bármely pillanatban újabb áldozatokat hozzon és bebizonyítsa a spanyol hadsereg hősiességét.” (—)

A politikai arcvonal

A spanyol külügyminiszter a bolsevizmus veszélyére figyelmeztet

Madrid. (DNB). Jordana tábornok, spanyol külügyminiszter, a Kolumbusz Kristóf Amerikából való visszatéréseinek 450-ik évfordulója alkalmából rendezett barcelonai ünnepén beszédet mondott.

A spanyol külügyminiszter beszédében emlékeztetett Franco tábornok, spanyol államfőnek szavaira, amely szerint Spanyolország kész arra, hogy kivégezzék a kommunizmus elleni küzdelemből. A miniszter utalt azokra a veszélyekre, amelyek a háború végetével forradalmi célkitűzések alakjában az egyes nemzeteket fenyegetik. Felhívta a figyelmet a bolsevista veszélyre, hangoztatván, hogy a még távolabb élő népeknek is őrizkedniük kell attól a hiedelemtől, hogy a bolsevizmus megkíméli őket. A bolsevizmus nem tesz különbséget a nemzetek között és nem áll meg egyetlen országhatár előtt sem — mondotta.

Az Egyesült Államokhoz intézve szavait Jordana kijelentette, hogy azok országok, amelyek ugyan nagy térbeli távolság választja el a Szovjetszövetségtől s amelyek felelősek a háború meghosszabbításáért, jó lenne, ha nem csuknák be szemüket a bolsevista fenyegetés előtt.

Utalt ezután arra, — amelyet különben Franco tábornok is többször hangoztatott —, hogy egyik nagyhatalmat sem lehet véglegesen megsemmisíteni ebben a háborúban. Spanyolországban egyetlen óhaj van s ez az, hogy valamennyi néppel békében éljen, de kész, hogy bármely pillanatban újabb áldozatot hozzon és alkalmat adjon katonáinak arra, hogy bebizonyítsák hősiességüket, ha netalán valaki megsértené országuk függetlenségét.

A Vatikán szerepe

Jordana a továbbiakban annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a Szentekre komoly szerep várhat az elkövetkezendő korból, szavatolva az igazság és erkölcs elveit.

A külügyminiszter erélyesen visszatartotta azokat az egyes külföldi forrásokból eredő híreket, amelyek azt állítják, hogy Spanyolország a totális államok szervezési módszereit és rendszereit másolja.

— A nemzeti Spanyolország irányelvei dicső történetéből, különösen pe-

dig Katolikus Ferdinánd és Kasztíliai Izabella korából származnak. Az egyedüli különbség az, hogy ezeket az elveket a mai korhoz alkalmaztuk. A spanyol állam nem utánzat, hanem a nemzeti Spanyolország lényegének a kifejezése — fejezte be beszédét Jordana külügyminiszter.

BULGARIÁT IS SOROMPÓBA SZÓLITJA AZ ESEMÉNYEK FEJLŐDÉSE

Szófia. (DNB). A „Dnes” című felhívatalos lap feltűnő módon hívja föl olvasói figyelmét a közelgő eseményekre és többek között ezeket írja: „Most, amikor a vihar mindinkább

Moszkva nem hajlandó felvilágosítást nyújtani a hadifoglyokról

Róma. (DNB). Vatikáni részről közölték, hogy teljesen megfelelnek a valóságnak azok az Isztanbulból származó hírek, melyek szerint a Szovjetunió isztanbuli konzulja, a moszkvai kormány utasítására, nem hajlandó a hadifoglyok felkutatására vonatkozó kérdésekről a Vatikán képviselőivel tárgyalni.

A Vatikánban megjegyzik, hogy a moszkvai kormány — mellyel a Vatikánnak nincsenek kapcsolatai — az egyetlen állam a világon, mely a hadifoglyokra és eltűntekre vonatkozó bármily felvilágosítást megtagad s nem hajlandó a hadifoglyok sorsára vo-

London megegyezett Washingtonnal Kelet-Európa ügyében

Amszterdam. (DNB). Az United Press washingtoni jelentése Cordell Hullnek, az Egyesült Államok külügyminiszterének a legutóbbi sajtóértekezleten tett nyilatkozatát ismerteti. Cordell Hull kijelentette, hogy nincs tudomása azokról a londoni hírekről, melyek szerint Roosevelt elnök és Eden brit külügyminiszter állítólag megegyezett Lengyelország háború előtti határainak visszaállítására tekintetben. Hull megjegyezte, hogy ha Londonban tudnának valamit ily megállapodásról, akkor az északamerikai külügyminisztériumot is tájékoztatnák volna e kérdésben.

Genf. (DNB). A Szovjetország Tass-híregysége newyorki tudósítójának jelentése szerint a dolgoknak az a látszata van, hogy Eden angol külügyminiszter washingtoni látogatása megállapodáshoz vezetett, mely révén az Egyesült Államok kormánya „a Kelet-Európában fennálló tényeket tudomásul veszi. Ezeket Eden röviden vázolta”. Buenos Aires. (Summer Welles ame-

rikai helyettes külügyminiszter a panamerikai kongresszuson a következő kijelentést tette: „Bármennyire rokonszenvezünk is a lengyelekkel, mégis csak egyedül rájuk kell bízunk, hogy jövőjüket illetően maguk kezéjük meg és fejezzék be a tárgyalásokat Moszkvával. A csehek már megegyeztek háború utáni helyzetükre vonatkozólag Moszkvával. Remélhetőleg — és tanácsos volna — ezt a példát követik majd a lengyelek is.”

Welles ezt a kijelentést akkor tette, amikor már tudomása volt róla, hogy Katyn környékén több tőmegsírban 12.000 — az orosz bolsevikok által legyilkolt — lengyel tiszt holttestét találták meg.

A többi újság is előkészíti a lakoságot arra, hogy a közeljövőben Bulgária a tengely oldalán beavatkozik az eseményekbe.

Madrid. (DNB). Franco tábornok, spanyol államfő rendeletet adott ki, melynek értelmében az 1944-es korosztály ifjai már ebben az évben bevonulnak.

natkozó, valamint a hadifoglyokra vonatkozó kérdésekre válaszolni.

Moszkvai kormány, — vatikáni körök szerint — ezzel a magatartásával kívül áll a civilizált államok körén, melyek kivétel nélkül és haladéktalanul rendelkezésre bocsátják a hadifoglyok és eltűntek ügyében szükséges adatokat s lehetővé teszik, hogy a hadifoglyokról hozzátartozóik életjelt kapjanak.

A Vatikánban megállapítják, hogy a Szenteknek a hadifoglyok érdekében tett minden eddigi kadjárást visszautasította a szovjet-kormány.

riki helyettes külügyminiszter a panamerikai kongresszuson a következő kijelentést tette: „Bármennyire rokonszenvezünk is a lengyelekkel, mégis csak egyedül rájuk kell bízunk, hogy jövőjüket illetően maguk kezéjük meg és fejezzék be a tárgyalásokat Moszkvával. A csehek már megegyeztek háború utáni helyzetükre vonatkozólag Moszkvával. Remélhetőleg — és tanácsos volna — ezt a példát követik majd a lengyelek is.”

Welles ezt a kijelentést akkor tette, amikor már tudomása volt róla, hogy Katyn környékén több tőmegsírban 12.000 — az orosz bolsevikok által legyilkolt — lengyel tiszt holttestét találták meg.

A KÖZELKELETI BRIT FŐPARANCSNOK ANKARÁBA ERKEZETT

Ankara. (DNB). Wilson Maitland Hentrik tábornok, közkeletű brit főparancsnok Ankarába érkezett. Utóvizsgálására a török kormány és a nagyvezérkar képviselői jelentek meg a pályaudvaron.

A FINN KÖVET A PAPANÁL. (Vatikanváros). XII. Pius pápa tegnap busu-kihallgatáson fogadta Gripenberg vatikáni finn követet. Gripenberg, mint ismeretes, kormánya kinevezte stockholmi követé.

NÉMET KÉRELEM A NEMZETKÖZI VÖRÖS KERESZTHEZ A MEGGYILKOLT LENGYEL TISZTEK ÜGYEBEN. (Berlin). Április 15-én és 16-án a német Vörös Kereszt azzal a kérelem fordult a nemzetközi Vörös Kereszthez, hogy a genfi intézmény vegyen részt a Szmolenszk mellett Katyn helység erdejében felfedezett 12.000 lengyel tiszt személyazonosságának megállapításában. (Rador).

ÚJ VEZETŐSÉG AZ OLASZ RENDŐRSÉG ÉLÉN. Róma. (Stefani.) Senio szenátort, az olasz rendőrség főnökét rendelkezési állományba helyezték, helyébe Chirici-t nevezték ki. Rosati, az olasz rendőrség helyettes főnökét a minisztériumba rendelték, felügyelői minőségben, utódja Sepe tarantói prefektus lett.

ÉRTEKEZLETET TARTOTT A SZLOVAKIAI MAGYAR PART.

(Pozsony). A szlovákiai magyar párt értekezletét tartott, amelyen Eszterházy János gróf pártelnök hosszabb beszédet mondott. „Pártunk programja — hangoztatta — tíz év óta egyetlen mondatban fejezhető ki és ez így hangzik: Dolgozni Istenért és néplinkért. Ez legyen életünk tartalma és ettől ne tégyünk a jövőben sem. A mai háború viszonyok sem változtathatnak pártunk programján. És van még egy követelésünk, amelyet a magyarság számára kívánunk: az európaiság — fejezte be szavait Eszterházy János gróf.

PAPIRKORLÁTOZÁS A NORVÉGI SAJTÓBAN.

(Oslo). A nemzetközi munkamegkötés nyomán elrendelt papirtakarókoskodás következtében több napilapot egybevonnak. A „Dagbladet” és „Morgenbladet” című lapok magukérték, hogy engedélyezzék megoszorúsítást. (DNB.)

„ROBBANÓ TÖLTŐTOLLAKAT” HÖLTAK LE AZ ELLESEGES REPULOK.

(Róma). Az olasz lapok arról adnak hírt, hogy az április 13-án Szicília ellen intézett légitámadás alkalmával az ellenséges repülő „robbanó töltőtollakat” és „robbanó ceruzákat” is ledobtak. Az olasz lapok szerint ez is bizonyítja, mily eszközökkel harcol az ellenség, melynek e támadásai főleg a polgári lakosság és a gyermekek ellen irányulnak.

ELSÜLLYEDT SVED TENGERALATTJÁRÓ.

(Stockholm). A svéd haditengerészet tájékoztató hivatala közölte, hogy az Ulven nevű svéd tengeralattjáró harmincnégy főnyi személyzetével a Göteborg mellett strand vizin veszett éjjeli gyakorlatról nem tért vissza. Az illető tenger-rész felelő nem volt repülőgépek kutainak az ellenség buvárhajó után. A mentésre kirendelt buvárok eddig egy megrongált távbeszélő-készülékkel hozták felszínre. (DNB)

OLASZ-ANGOL FOGOLYCSERE.

(Madrid). A második olasz-angol fogolycsere megindult. Tegnapi Irún spanyol határvároson keresztül 450 sebesült angol hadifogoly különvonata Lisszabonba érkezett. Az angolok ezek ellenében ugyanennyi sebesült olasz hadifoglyot adnak át Lisszabonban.

Jelentéseink a harcaterokról

Megélenkülő tüzérségi tevékenység Tuniszban

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harcateren a kubáni hídfőnél tegnap is meghiusultak a bolsevisták új támadásai.

Tunizában a tegnapi nap általában csendben folyt le. Csúpan a nyugati és déli arcvonalon egyes szakaszain volt helyi jelentőségű harci tevékenység. A légi erő ellenséges légi támaszpontokat támadott meg és leállított repülőgépek, valamint anyagraktárak helyén bombatalálatokat ért el. Vadászpilóták és a légvédelmi tüzérség a Földközi-tenger területén 11 ellenséges repülőgépet lőtt le.

Az április 16-ra virradó éjszaka a La Manche csatornában német partvédő naszádok és könnyebb angol tengeri haderők között ütközetre került a sor. Egy ellenséges repülőkötelek éjszakai támadásokat intéztek déli és délnyugati Németország helységei, közöttük Mannheim és Ludwigshafen, valamint kelet-németországi területek ellen. E támadások során az ellenség különösen súlyos veszteségeket szenvedett. Eddig beérkezett, még nem végleges jelentések sze-

rint keleten 2, nyugaton pedig 3, nagyobbára négy motoros bombázó repülőgépet lőttünk le. Ezenkívül tegnap a megszállott nyugati területek ellen intézett támadások során 15 ellenséges re-

Róma. (Rador). Az 1057. számú olasz hadijelentés:

A tunizai arcvonalon déli szakaszáról megélenkülő kölcsönös tüzérségi tevékenységet jelentenek; a nyugati szakaszon az ellenséges erős támadását számára nagy veszteséggel visszaverték.

A pénteki légiharcokban az angol-amerikai légierő tizenegy repülőgépet veszített, ebből hatot a német vadászok lőttek le Tunisz felett, ötöt pedig az olaszok pusztítottak el a szicíliai csatorna felett. Más öt gép

Paraszállási kísérlet

Berlin. (Rador). A tunizai harcokra vonatkozólag a következő részletes jelentést adták ki:

Csütörtök éjszakáján egy paraszállási brit csapat megkísérelte, hogy a tengely-csapatok hátába kerüljön a Serrat-fok közelében. A partvédő csapatok ezt a kísérlet idejében észrevették. Azt a parancsot kapták, hogy ne zavarják meg a britek paraszállását, akik ilyenformán azt hitték, hogy a part egyik védelem nélküli hagyott pontjára jutottak. Amint azonban a britek kikötésük után az egész völgy hozott hadi-anyagokat kirakták és a drót-akadályok közé utat kezdtek vágni, a partvédő tengely-csapatok a gránátvetőt legfeljebb tessebb tüzésőjével árasztották el a megle-

pülőgépet semmisítettünk meg, 3 német vadászpilótát nem tért vissza.

Gyors német harci repülőgépek az elmúlt éjjel nehéz ürmerejű bombákat dobáltak Nagy-London területére.

a szárazföldi csapatok találatát következtében zuhant le.

Négymotoros amerikai repülőgépkötelek pénteken ismét támadták Catania és Palermo városát, ahol a központi negyedekben érzékeny károkat okoztak. Cataniaból eddig 51 halottat és 263 sebesültet jelentettek, Palmóban 5 halott és 35 sebesült áldozata volt a bombázásnak. Palermo felett az olasz vadászok két, a légvédelmi tüzérség pedig egy repülőgépet semmisített meg.

peft briteket. Ez a tűz-eső annyira meglepte és megzavarta a briteket, hogy védekezésre nem is gondoltak és halottaikat meg sebesülteiket hátrahagyva, páni-félelemben rohantak vízi járműveikhez, amelyek súlyos sérülések ellenére el tudtak menekülni az éjszakában.

A JAPÁN TENGERALATTJÁRÓ HAJÓHAD MEGÉLENKÜLT TEVEKENYSÉGÉT

Tokió. (Stefani). Szuotugu tengernagy, a japán hajóhad volt főparancsnoka kijelentette, hogy a japán tengeralattjáró-hajóhad megélenkült tevékenységét az Indiai-óceánon. Hangoztatta azt is, hogy a japán buvárhajók nagyszabású akcióra készülnek a csendes-óceáni angol-amerikai hajózás ellen.

Lemhatár

Széltörzsa

BARTÓK BÉLA, a nagy magyar zeneköltő hatvankettedik születésnapja alkalmából Serge Moreaux, a kiváló francia zenekritikus előkelő nemzetközi közönség előtt előadást tartott Párizsban Bartók alkotásairól. Moreaux hangzott, hogy Bartók épp úgy egyik legfőbb zenei megismerője a huszadik század dinamizmusának, mint ahogy Liszt Ferenc személyesítette meg a romantikus zenei irányt. Bartók művészetében azonban nem felforgató vagy győhértelen, mert legfőbb életnedveit a magyar zene őstalajából szívja. Az ősi magyar néptáncok Bartók révén új színekbe öltöztek és új életre ébredt. Ezek a népi ritmusok és formák alapépitőmunkáit lettek korunk legmerészebben kiépített zeneművészetének. A mélyenszántó előadás után hangverseny volt, Bartók dalai, szonátái és vonósnyegyesi kerültek előadásra.

MOST VAN KILENCVEN ESZTÉN DEJE, hogy Weimarban meghalt minden idők egyik legnagyobb szelleme, Goethe. Alkotómunkája ugyasólván az emberi gondolkodás minden területét átfogta: költő, regényíró, drámaíró, történész, filozófus és természettudós volt egy személyben. Alkotásait nem kell ismertetni, mert azok a Faust-tól kezdve minden leírt soráig az emberiség közkincsévé váltak. Különös közértséget ad azonban napjainkban a reá való emlékezésnek az is, hogy utóélete volt a francia-német közéletének és ezzel előharcosa az európai gondolatnak.

A TIZENKÉT PÍUS. Ezen a címen írt Balanyi György, Ijjas Antal, Küllér Flóris, Juhász Vilmos és Parragi György, megírta a Pius nevet viselő tizenkét pápa életrajzát. A könyvben feltárta a Vatikán másfél ezer éves diplomáciai művészetét a Pius-pápák életrajzán keresztül. E pápák között vannak szentek és renaissance-szemléletű, diplomata és kivételes államférfiak, nagy politikai és diplomáciai tehetségek, nagy emelkedőbb egyéniségek. Életrajzuk telve van tehát drámai feszültséggel, a kor mozgó erőinek eleven rajzával. Az ötvenoldalas könyv befejező tanulmánya XII Pius pápa életét adja és bepillantást nyújt a Vatikán mai diplomáciai tevékenységébe. Ezt a tanulmányt Parragi György, a Magyar Nemzet főszerkesztője írta. A könyv értékét nem csupán a történetírás szempontjából tehetjük méltóvá. Jelentős értéke, hogy irányt mutat és rávezeti a mai nagy történelmi viharban ostromolt emberi lelket a kivezető útra az örök eszmények: az emberséget, az emberiség, a kiegyensúlyozott igazság, a szellem felébredésére felé.

"BOLOND KISVÁROS" Molter Károly új regényének a címe. Az erdélyi irodalom kitűnő alakja ebben a művében — mint a kritika megállapítja — remekül érzékelteti a kisváros sajátos levegőjét és friss, tiszta humorral festi a jellemeket és környezetet.

MINDÖSSZE ÖTVEN EVES VOLNA MOST Vecsey Ferenc, ha nem ragadja el a halál már negyvenkét éves korában. De élete, amelyet oly szűken szabott ki számára a sors, teli volt ragyogással, fényvel. Csodagyermekként mutatkozott be először a hangversenydobogón. Am tehetsége nem égett ki, mint mas csodagyermeknek oly gyakran észlelhető. Tudása mindjobban elmélyült, kiérett; férfikorában sem pártolt el hegedűjétől a siker, sőt akkor innemultek igazában világszerte. Vecsey azonban, mintha csak érezte volna korai halálát, élete utolsó éveitében mind jobban elvonult a világtól, mind magánosabb lett. Rómában élt, csak az olasz királyi családhoz látogatott el néha, amely barátságával tüntette ki a nagy hírű magyar művészt.

NARANCS

MECS LÁSZLÓ verse

*Már három napja felszem lábam.
Izzó kőhő lett ágyam, házam,
az életem minden virága
eléggett, egy zöld még: a drága
remény.*

*Ejfel. Nincs senki, senki társam
csak kis kanárim. Mint a nyárson
a színes fűcán, forgolódom,
egy kép farkasszeme az ódon
falon.*

*Abódtól restem nem lesz könnyebb.
Nincs tee szörpnek, borkak, könnynek.
nem izlik a baráti posta,
vágják plántáit széttoposza
a lúz.*

*Itt egy narancs, aranyló labda!
Az illatos bőr-foglatába
az olasz égből egy kacajnyí,
az olasz földből egy balzsamnyi
csomag!*

*Parancs! az új népszellem adta:
nyujtázkodjon ki a szabadba
több földre, fényre az olasz nép!
Érjen új hősök, szentek szive:
világszépítő sok tavasz-szép
narancs!*

*Meghámozom. Bővede szelemce
gyanánt nyílik, a lúz-kemence
szagos lesz, inyem kínja enyhül
s kikél mint szaharás fűvenyűll,
szivem!*

*Rágondolok most a sok könyvre,
miből kivájtam gyönyörködve
narancsként Tassók, Ariostók,
Danték, Giotték, Ferencel, Boscók
szivét!*

*Ha ezt a népet tróná ki
az angol, a Sátán s akárik!
kivel pótolnák?? S mégis bomba
hull a narancs-paradicsomba
dicsőn!*

*Európa! a téboly rázza,
népkelet irt a téboly láza,
mind számom, de az olasz népet
legjobban, amely annyi szépet
terem!*

Mit fejez ki a művészet?

(j. j.) Hogy a művészet nemzeti jellegét megközelíthessük, bizonyos fogalmakat kell tisztáznunk. Ha a nemzet, amit az a közelmúltban, főleg a XIX. században sokszor gondolták, a közönség önzésének tartjuk, akkor a művészetben nem találjuk meg. Ha azonban nem valami odaerősítő meghatározását elfogadva, a „nép-öntudatosodását” nevezzük nemzetnek és ennek az alkotásban való kifejezését nemzeti művészetnek, akkor a műalkotásban felismerhetjük a nemzeti jellegét. Ez azonban nem valami odaerősítő imperialisztikus érzés, hatalmi éhség kifejezése, nem a nemzetek közötti versengés vetülete a műtárgyon. A művészet sohasem áll kérkedve politikai program szolgálatában s így sohasem sülyed sovinszta plakáttá. A neonacionalizmus, az új nemzetiség-érzés, már régen eltávolodott a XIX. század üres, nagyotmondó felfogásától és hirdeti, hogy az ösztönös, öröklött adottság utján szerzünk tudomást legszűkebb környezetünkről, a családról és a tágabbról, melynek végső határa a nemzet. Ebben bennfoglalatik az ég, a föld, a hegyek, folyók s az emberek, utóbbiak társadalmi berendezése, hite, a közös cél, akarat, a közös ideál, izlés stb. A művészet is csak egyik tényezője, amely a nemzet aktivitását, eszelekvő készségét hirdeti, emeli, az életet tartalmassá teszi, az együttérzést a maga módján fokozza, mert a kort, amelyben készül, átéltesíti.

Öntudatosodást mondottunk. Ebben bennfoglalatik a szülőföld szeretete, az együttérzés, a hűség, a múlt megbecsülése.

A közösség minden egyedébe hajszálgyökereken szívódik, titokzatos utakon az otthon, a nemzet szeretete, így a művésze is, akinek küldetése éppen abban rejlik, hogy — még ha a legmindennapihat fejezi is ki filmen, drámaiban, regényben vagy versben, épületben, szoborban, festményben vagy zenében — a maga közösségének vérét, idegét, lelkét kinyilatkoztassa. A körülötte lévő

levegőt, a benne élő szellemet közvetíti, s így a művészet mindig hi tükre a nemzetnek. A művész nem él külön életet és nem tud elszakadni a maga világtól, amellyel összefügg érzésben, lélekben. A művész mint ember gyökeredzik valahová. Azért nem igaz, amit szelvényben-hosszában mondani szoktak: „művész hazája széles a világ”. A művészeknek van vonatkozása a szülőföldhöz, a szülőkhöz, a nyelvhez stb. s azért minden felett élő vágy él benne, hogy valahová tartozzék, mert az ember, amíg él, valahová tartozzék. Nem tud elveszni, elszakadni, mert odakötött. Az élet láncolja népi, származási, faji alapon valahová. Ézi a nemzeti érzés nem kell, hogy tudatos legyen. Sőt a művészet legtöbbször nem is nemzetinek készül, Shakespeare nem hazafias drámákat írt, mégis nemzeti. Van Eyck, Roger van der Weyden, Van der Goes, Rembrandt, sohasem hangoztatták nemzeti hovatartozásukat, és mégis, ki merné kétségbevonni, hogy ezek a festők nemetalföldiek? És hogy művészetük nemzeti művészet?

A műalkotás álláspont és mint ilyen, a közösség felfogását, amelyben a művész él, amelyből kikerül, visszatükrözi. A művész művészetével erkölcsöt fejez ki, világnézetet szolgál, de a maga szűkebb világának gondolatát is érzékelteti. A művész munkája erkölcsi magasság, erkölcsi fölény, eszményekben való hit, erő, bátorság — s mert a nemzet is átél eseményeket, — zord idők, osztály- és pártgyűlölet, emelkedés, zuhanás, tragédia, vagy győzelem kifejezője. A mű minden esetben a nemzet fejlődésének kísérője, az idő és a nemzet sorsa rányomja bélyegét. Tuléll az embert, a törvényt, az időt s nem is mindig homályosan vagy megfoghatatlanul beszél a maga koráról. A mű nemcsak esztétikai gyönyört közvetít, sok mindenről tudomást szerezhetünk általa és így valamely nép nemzeti lényegének rezzenáló megismerésére alkalmas. Gondoljunk csak a görög művészetre vagy az óperui építészetre, kerámiára. A kép, a szobor, az épület úgy mellvel visszaidezhetjük, átéljük az illető nemzet múltját is.

Finn gyűjtésű - török versek magyar fordításban

A két világháború közötti időben Martti Räsänen finn nyelvű Kis-Ázsiában utazgatott, egész a Kaukázusig, hogy tanulmányozhassa Anatólia északi-török nyelvjárását. Ekközben 290 máni-dalt jegyezt fel, amit a Finn-Ugor Társaság adott ki könyvalakban Helsinki-ben.

A máni-dal a török népköltészet egyik legsajátosabb és leggazdagabb területe. Egy-egy daloskedvű férfi vagy nő akár naphosszat is énekelgeti és sohasem fogy ki belőle.

Pedig egy ilyen máni-dal mindössze 28 szótagból áll. Négy, hétszótagú sora legtöbbször a, a, b, a szerinti rímek. Mi fér ebbe a 28 szótagba? Különösként, hogy az első sor rendszerint egy természetből vett kép, miként a magyar népdalokban. Mégis ezek a felvilágosított gondolatok, őszinteségükkel, közvéleményükkel, költészükkkel, gunyolódásukkal és néha vaskosságukkal sokat tudnak elmondani. Parányi daloskák, amelyekben a végtelenségük tükrözőlik, főként a szerelem végtelensége és változata.

Az itt közölt máni-dalok nagyobb-részt Trapezund és Erzurum vidékéről valók.

Martti Räsänen a kötet előszavában hivatkozik Kunos Ignác Oszmán-török népköltési gyűjteményére, amelynek második kötetje 401 máni-dalt tartalmaz és felemlíti, hogy saját gyűjtését is máni-dallal Kunos gyűjteményéből egészítette ki.

Ez a tény csak újabb elismerése annak, hogy a török népköltészet megismerésében Kunos Ignác nagyjelentőségű munkáját senki sem nélkülözheti.

*Felhők, felhők menjetek,
üdvözléte vigyetek,
ha kedvesem magános
álmára ügyeljete.*

*A táviró öröklőm
madarak üldögélnék,
vannak, kik szerelmükért
ennyire forrón égnek?*

*Kezében esernyője,
megy a szélvadásnak,
ó, én drága kedvesem,
nem adlak oda másnak.*

*Nosza rajta menjünk hát,
ne hidd, hogy rosszat tennék,
ha veled beszélgetek,
mintha csak cukrot emlek.*

*Figyeld az elmenőket,
tövisét rózsátótnék,
az Isten türelmei ad
a ritkos szeretőtnék.*

*Gránátalmát ültettem,
ily szépet még nem ettem,
aki látja, csodálja,
kinek van ily babája?*

*Ej, Trapezund, Trapezund,
látam magas házadat,
Ne szégyeljed kedvesem,
Mecsőkoltam ajkadat.*

*Mennem kell katonának,
Yemenben reám várnak.
Baldog voltam, kedvesem,
hőfőhő szép kebleden.*

*Új cipő a lábodon,
szép, új cipő calambom.
Te kutyának leányja,
megcsalja engem, egy látom.*

Kesztyűgomb

A férfiak tavaszi kesztyűje igen fontos holmi, — ha megvan. Hiányát csak akkor érezzük, ha nincs rá pénzünk, hogy megvegyük.

Mit csinálunk tavasszal a kesztyűvel? Ha hideg szél fúj, a vékony bőr még csak jobban hűt. Tehát zsebre vigyük a kezünket. Ha pedig meleg tavaszi szellő jár, akkor a legjobb esetben kezünkben vesszük újság vagy apró csomag mellé téve, mutatva, hogy van. Így ugyanis a legkönnyebb elveszíteni legalább az egyiket. A hiányt ilyenkor otthon vesszük észre, amikor már nem tudjuk, mozbán, üzletben, vagy villamosban felejtettük-e.

Ósipa bosszúság az ilyen tavaszi kesztyű, melynek külön fejezete a kesztyűgomb. Ez porányi volta mellett ennél is több kellemetlenséget okozhat. Csaknem biztos, a vadonra új kesztyű harmadik felhúzásánál már leszakad az egyik kesztyűgomb. A nőien férfi nem bánja. Beletyúgunk a megváltozhatatlanba: előbb vesszük el a gombot és később hagyja a park padja alatt a kesztyűjét.

A nő ember már rendezőbb. Gondosan zsebre vigyük a leszakadt gombot azaz, majd otthon felvarratta. Ez a szándék nagyon dicséretes, de a férjek lélektanához tartozik az is, hogy a zseben felejtik a gombot. A feleség erre kikutatja az összes zsebeket. A gomb keresésével azonban nem elégszik meg, hanem kíváncsian más utón is kútat. És melyik férjnek nincs valami rejtvegetni valója a zsebében, mikos kis pénzecske, talán levél, vagy fénykép...

Az ilyen kutatásokról mindig előkerül valami — hiszen a tavasz is súlyosbító körülmény — s kész a botrány.

Csak éppen a kesztyűgombot nem lehet megtalálni.

SZERÉNYI ISTVAN

Bünbánati isentisztelek a timisoara-temesvári református egyházban. A timisoara-temesvári református egyházban a nagyhét minden napján az urvacsorára előkészítő bünbánati isentiszteletek tartanak. Naponta délután hat órakor két helyen tartanak isentiszteletet; és pedig a templomban és a gyárvárosi imateremben. A templomban tartandó isentiszteletek főtárgya: „Krisztus, a főpap”. Sorrendje a következő: hétfő: „Az örökéletet adó Krisztus”; kedd: „A munkáját elvégző Krisztus”; szerda: „Az éretlenség könyörgő Krisztus”; csütörtök: „A bennünket megtartó Krisztus”; péntek: „Az egyé tevő Krisztus”; szombat: „A velünk levő Krisztus”.

Mentő-sorsjegyek a visszavonhatatlanul e hó 25-én Timisoara-Temesvárot megártató huzásra még igen csekély számban kaphatók.

Adományok. A fratellai-ujkisdai gyermekotthon javára a következő adományok folytak be: Miroca Gyula 1000, Református Ifjúsági Egyesület (Timisoara-Temesvár) 1000, Pápai Imréné 1000, özvegy Kalmár Adámné 100, N. N. 500, Rosenbergné 200, Tari József 200, N. N. 500, P. E. 2000, Kélesó Fülöp 200, S. R. 300, Fábián és neje 500, Németh Laci 200, Székely Sándor 300, Kürthy Ferenc 2000, E. P. 1000, Hegedűs Lajos 1323 lej. A vezetőség köszönetét fejezi ki. — A tűzkárosult Juhász-család javára a Déli Hírlap kiadóhivatalában N. Pálné 200 lej adományozott. — A dr. Kakuk-csecsemőgondozó és napközi gyermekotthon javára a Magyar Nőegyletnél a következő adományok folytak be: Lajoska és Ferike Jókának 1000, Szapionczainé 100, Spalonzainé 500 és Hangya Mária 1000 lej. A tűzkárosult Juhász-család javára a Déli Hírlap kiadóhivatalában Breitmayer József 200 és K. L. (Arad) 100 lej adományozott. — A dr. Kakuk-csecsemőgondozó és gyermekotthon javára Aradmegyéből a Déli Hírlapnál a következő adományok folytak be: I. E. 2000, Kuresics Gábor 1000, K. L. 2000, Pánczél G.-né 1500, S. A. 1000, özvegy M. K.-né 1000, özvegy M. L.-né 500, Tiszai Károly 500, P. D. 1000, Becker Jánosné 100, K. I. 1000, Decker Ödön 500, Csermák Ilonka 600, Czégé Sándorné 1000, Tellmann Éva 1000 lej.

Április 19. hétfő.
Római kat.: Emma
Protestáns: Kocsárd
Ortodox: Painuo

Napkelte: 5 ó 6 p
Napny.: 18 ó 54 p
A nappal hossza:
teljes 14 óra.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

Légóltalmi intézkedések. Timisoara-Temesvár város légvédelmi hivatala a háztulajdonosok tudomására hozza, hogy a légvédelmi parancsnokság rendelete értelmében minden házban légóltalmi csoportot kell szervezni az esetleges légitámadás idején keletkező tűz oltására, az első segélynyújtásra és más szükséges teendőkre. A háztulajdonos jelölje ki a helyiséget, amelyet óvóhelynek szánt, vagy készíttessen védőárkokat. A padlásokról minden gyúlékony anyagot el kell távolítani. A gerendázatot be kell meszálni, a padlásra 2-3 centiméternyi magasságu homokot kell hinteni, azonkívül homokosládát kell készenlében tartani lapátokkal együtt, hogy az esetleges bombázás idején keletkező tüzet mindjárt elfojthassák. A padlások és az épületek minden emeletén vízzel felt edényt kell készenlében tartani. A különböző légóltalmi csoportok tagjait jegyzékbe kell írni s az utóbbit a kapubejártnál ki függeszteni, hogy azt a hatóság ellenőrizhesse. Azok ellen, akik e rendelkezéseknek nem tesznek eleget, eljárás indítanak.

Rendőrkékre került aradi betörő. Az aradi rendőrség büntügyi osztálya veszedelmes és többször elítelt betörőt tett ártalmatlanná. A hírhedt bűnöző Lakatos József aradi lakos, az utóbbi időben számos betörést követett el, míg végül a rendőrség letartóztatta. Lakatos Józsefet kihallgatás után, melynek során beismerő vallomást tett, a rendőrség az ügyészségnek adta át.

A sírhelyek új ára. Timisoara-Temesvár városa módosította a városi temetői szabályrendeletet és új sírhelyárakat állapított meg. A temető főútvonalán mentén levő kriptahely ára 1500 lej, a mellékutak mentén 1200 lej. Csáladi sírhely a főbb útvonalak mentén 2500, egy kiválasztott sírhely vagy nem a főút mentén levő családi sírhely 1200 lejbe kerül, magános sírhely ára egyébként 400 lej, 7 évnél fiatalabb gyermek részére 300 lej. A megváltási díj a sírhelyekre vonatkozólag 25, a kriptákat illetően 50 évre szól. A sírásás díja: Erokoporsó esetében 600 lej, egyéb koporsók esetében 500 és 400 lej egyszerű koporsóban való temetkezésnél 300 lej, 7 évnél fiatalabb gyermek sírjának megvásárlása 200 lej, ládának a sírban való elhelyezése külön 300 lejbe kerül. A halottasház használata egyszerű temetések esetében 300 lej, ha kiválasztott sírhelyre kerül a halott 500 lej, városi kápolnában való ravatalozásért a kápolnahasználati díj 800, a város részéről fenntartott felekezeti kápolnában 1000 lej. A szabályrendelet a sírok karbantartásának díjtételeit is közli. Végül megállapítja a rendelet, hogy a szegények ingyen sírhelyet kapnak s a sír megvásárlása és a halottasház használata is díjmentes. Kórházi halottak temetésénél azonban 200 lejes együttes díjtéket szednek.

Brasov-Brassó megye bizottságának ülése. (Saj. tud.) A megyei bizottság most tartotta meg a rendes havi gyűlést, amelyen megjelentek a járási főszolgabírók és a közigazgatási hivatalok vezetői. Craiu prefektus felhívta az érdekelteket a mezőgazdasági rendeletek pontos betartására. Rámutatott arra, hogy egyes községekben a lakosság el látására meg nem felelő kukoricalisztet szereztek be. Amennyiben ez megismétlődik, a rossz lisztet a beszerzők költségére elreklvirálják takarmányi célokra. Elhatározták, hogy az utak és hidak javítását a kötelező közmunka keretében végezteti el a megye. Kimondták végül, hogy a lakosságot felhívják, hogy az új termésből fedezze burgonvaszükségletét.

Az egész család dédelgetett kedvence, a három esztendő Páterke, néhány tized lázzal fekszik. A doktor bácsi orvosságot rendel és meghagyja, hogy az üvegen levő gyödekből ma este és holnap reggel egy-egy kávéskanállal kell a kis betegnek bevennie. Másnap délelőtt újra előjön az orvos. Páterke jobban van.

A doktor főbesei az asztalkáról az orvosságos üveget.

De hiszen ez már teljesen üres. — állapítja meg meglepetten. — Mit csináljak az orvossággal, nagyságos asszonyom? — fordul a kis beteg mamájához.

Tudja, kedves doktor ur, — magyarázza. — Páterke sehogysé alcarta bevennie az orvosságot. És hogy kedvet kapjon rá, én is, meg az uram is, meg mindáket nagymama és a Károly bácsi meg a Málí nén; is beveti belőle egy-egy kanállal.

Talált pénz. A timisoara-temesvári Lahovary-téren a múlt hónap végén 6000 lej találtak. Ezt az összeget igazolt tulajdonosa a rendőrkvesztura büntügyi osztályának 36. számú hivatalában veheti át. Ujabbban a Józsefvárosban találtak 4000 lejt és több okmányt. Ez a talált pénz is a rendőrségre került és a negyedik kerületi rendőrségen vehető át.

Letartóztatták büntetésének kitöltése végett. A rendőrség letartóztatta és a fogházba kísértette Farkas Ignác 54 éves aradi kereskedőt, akit jogerősen két hónapra munkatáborba utaltak a szabotázstörvény alapján. Hasonlóképpen őrizetbevette és a fogházba állította elő a rendőrség Leiner János aradi, Pop Cicio-utca 1. szám alatti lakost, akit sikasztás miatt 3 évi börtönrre és 500 ezer lej pénzbírságra ítélte a bíróság.

Főzölisztet osztanak. Timisoara-Temesvár város közéletmezési szolgálatá elrendelte, hogy a keresztyén lakosságnak főzölisztet osszanak. Egy-egy keresztyén fogyaszt 200 gramm főzölisztre tarthat igényt. A főzölisztet a négy kerületben lévő Prochászka-féle lisztlerakatokban adják, a 7. számú lisztjegy ellenében. Együttal buzadarát — grizt — is osztanak, még pedig részint a betegek számára. A betegségét orvosi bizonylattal kell igazolni. A buzadara fejadagja 200 gramm s ezt 6. számú lisztjegyre adják ki.

A SOMOGYI-JÉGGYÁR Timisoaran magánvevői részlete a

jégszállítást

ápr. 19-én megkezd. A rendeléseket távbeszélőn (15-16) is el lehet intézni

Kenyérellátás a nagyhéten és a husvétot követő napokon. Timisoara-Temesvár város közéletmezési szolgálatá úgy intézkedett, hogy a jövő héten — nagyhéten — szerdán és szombaton, valamint husvét vasárnapján szolgáltatásnak ki a pékek kenyeret. Husvét héten, a vasárnapon kívül, hétfőn és kedden is lesz kenyér, ezzel szemben a hét további részén már csak csütörtökön. A pékeket kötelezték, hogy a husvétit ünnepekre a kenyeret a jövő szombaton stíssék.

Hósi halál. Simor Ferenc honvédelvezredes hósi halált halt a keleti harc-téren. Gyászója Szegeden lakó felesége és két kis gyermeke, valamint Aradon lakó testvérei, Szeibert Jánosné, szül. Schannen Lujza, Kozma Jánosné, szül. Schannen Erzsébet és Schannen Ilona.

Közgyűlés. „Corvin” Általános Hitelbiztosíték közgyűlése 1943. április hó 18-án, délelőtt 10 órakor lesz. Timisoara, I. Bulev. Regina Maria 8. szám alatt. (Tagsági könyvét hozza el mindenké.)

Az aradi „Ajutorul” Hitelbiztosíték közgyűlése április 18-án, délelőtt 10 órakor lesz. Timisoara, I. Bulev. Regina Maria 8. szám alatt. (Tagsági könyvét hozza el mindenké.)

Orvosi hír. Dr. Brückner Elek bel-és nőgyógyász hazaérkezett. Rendel 9-11, valamint 3-5 óra között. Timisoara, Scolii-utca 13. Távbeszélő 38-72. Röntgen, röntgenukázat kezelés.

Halálozási hírek. Tüdős Béla főmérnök ny. vasuti igazgató e hó 16-án elhunyt. Temetése e hó 18-án d. u. 5 órakor lesz Aradon az Eternitate-temető halottasházából. — Frick József építésmérnök hosszas szenvedés után 43 éves korában Budapesten elhunyt.

Mozik vasárnap és hétfői műsora. Timisoara-Temesvár: Apolló: „A sántacruzaifogoly” (Juan de Landa, Maria Mercader), Atlantik: „Carl Peters” (Hans Albers) Corso vasárnap: „Medica Gyula” hétfőn: „Embernek veszályban”, Capitol: „Feltékenység” (Leni Marenbach, Georg Alexander), Thalia: „A folyó” (Friedrich Kayssler, Hans Söhnker, Lotte Koch). — Arad: Aro: „Ház férfiak nélkül” (Marta Landrock), Corso: „Mater Dolorosa”, Forum: „Fandulla Dalodi” (Ennio Cerlesi, Osvaldo Valenti), Urania: „Hét feleség” (Carola Höhn).

Ügyeletes gyógyszerárak vasárnap és hétfőn. Vasárnap, április 18: Timisoara-Temesvár: Belváros: Ionesscu (Mercy-utca), Gyárváros: Meiszner (Petru Malor-tér 2), Erzsébetváros: Cristea (Lahovary-tér 1), Józsefváros: Csillag (Dragalina-tér 9), Mehala: Chioreanu. — Arad: Angel (Miron Cristea-tér), Omescu (Regina Maria-utca). — Fratelia-Ujkisdai: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremici. — Hétfő, április 19: Timisoara-Temesvár: Belváros: Jahner Károly (Libertatii-tér), Gyárváros: Jahner Rezső (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros: Keller (Carol-ut 27), Józsefváros: Pildner-Steinburg (Dragalina-tér 15), Mehala: Chioreanu. — Arad: Strelkovszky (Avram Iancu-tér), Danciu (nagy kórházal szemből). — Fratelia-Ujkisdai: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremici.

Április 20-án, kedden, az

Állami Osztálysorsjáték
3. osztályának huzása

ZENEI HIREK

A berlini kamarazenekar hangversenyei Erdélyben

Hans von Benda nagyszerű kis zenekara ebben az évben is ellátogatott hozzánk, hogy két estén át gyönyörködtesse páratlanul finom és lélekbeli

ömlő játékaival. A nagyszerű összehangoltság szinte azt a látszatot keltette, mintha egy test lenne az egész zenekar s minden tag hihetetlen pontossággal követi, a fej, a karmester elgondolását. Csaknem lehetetlen egyes darabokat kiemelni, mert az együttes a barokk, klasszikus és romantikus zenében egyforma otthonossággal mozog. A legnagyobb sikert Vivaldi mutatós három hegedős versenyműve aratta, valamint a ráadásnak játszott „Felhívás keringőre” Weber-től. Végtelenül sajnáljuk az érthetelen programváltoztatást s trükköket a Sibü-szebeniekét, akik Bach E-dúr hegedűversenyét és G-moll szvitjét hallhatták — csembalóval. Ritka élmény lett volna. Reméljük, ami késik, nem mulik.

ENESCU BRÁSOV-BRASSÓBAN

Benda után rövidesen még egy pompás zenei élményben lehetünk részesülők: Enescu hegedűestjében. A román zene fejlődése Vivaldi, Vítali, Frank műveket hozott az első, népszerű (Francoeur, Mozart, Debussy) műveket a második részben. Még mindig a régi, lehetőségi finomságokat és mélysegeket kihozó nagy művész. Rendkívül volt a Frank G-szonáta Adagio-ja.

A NAGYVILÁGBÓL

Norvégia az idén ünnepli Grieg Edvard születésének századik évfordulóját. A centenáriumnak alkalmából országos ünnepségekkel hódolnak a Peer Gynt szerzője emlékének.

Hermann Abendroth, a híres zeneszerző és dirigens, az évben ünnepli hatvanadik születésnapját. Clemens Krauss is.

Münchenben bemutatták Viski János „Enigmáját”; nagy sikereket arattak: Károlyi Gyula, Vésztényi és Kiss Pál zongoraművészek is. Ugyanakkor ott mutatta be Oswald Kubasta Bartók egy újabb darabját: „Mű husos, ütőhangszerrelre és celestára.” A kritika azt írja róla: „A hallgatóság kissé tartózkodóan fogadta ezt a számára szokatlan, problematikus hangzású művet. A tesztés inkább az előadónak szólt. Természetesen nem „fűlbemásozó” művészi, de lébélincselő és megkapó műnővégi.” Kodály Te Deumja is előadásra kerül; a Domchor előadásában. Végül Végh Sándor hegedűművész is jelentős babérokat aratott Münchenben.

KISS BELA

Nyugdíjak fizetése Timisoara-Temesvárott. A timisoarai-temesvári pénzügyigazgatóság nyugdíj-osztálya közli, hogy az áprilisi nyugdíjak fizetése a következő sorrendben történik: Április 20-án délelőtt fél 8 órától 1 óráig az 1—2000, délután 3 óráig 2 óráig a 2001—3500, április 21-én délelőtt a 3501—5000, délután az 5001—6600 közötti sorszámu nyugdíjkonnyvek tulajdonosa jelentkezzék.

A Banatul-pályán tartja edzéseit a Chinezul-CAMT ökölvívó szakosztálya. A Chinezul-CAMT ökölvívó szakosztálya közli a tagokkal, hogy hétfőtől kezdve a heti háromszori (hétfő, szerda, péntek) edzéseket este hét órai kezdettel a Banatul-pályán tartja.

Megbeszélések a faellátás kérdéseiről. A faellátási kormánybiztosság két kiküldöttje Timisoara-Temesvárra érkezett, hogy a város faellátásának kérdésében megbeszéléseket folytasson. A város, mint ismeretes, 16. számú rendeletében már intézkedett a tűzifa beszerzésének módozatairól.

(—) Az állandó és rendszeres munkára atya nevelte, aki a „Magyar írók élete és munkái” címen 14 vaskos kötetet írt azaz állított össze. Fiatalon nyult a tollhoz, 17-ik évében. Az irodalom és története meg a történetírás érdekelte eleinte, igaz területen azonban a nyelvészet és az ural-altaji összehasonlító nyelvészet volt; Budenz József, a kitűnő nyelvtes volt döntő hatással tudományos működésére. Járt Suomiban, a finnek ezertavu országában, megtanulta a finn nyelvet olyan jól, amennyire idegen nyelvet csak megtanulni lehet, s Budenz katedráját elfoglalva, a finn nép történetével, földjével, „Az ezer tó országa című könyvében”, de leginkább nyelvvel foglalkozott.

A középiskolák részére írott nyelvtanát és olvasókönyveit több tízezer tanuló forgatta évenként. Ezek az iskolai könyvek újabb és újabb kiadásban jelentek meg, tanulók és tanárok szerették őket, mert stílusok egyszerű, kristálytisza volt, az olvasókönyvek szemlélyével pedig jól megválasztottak. Nagyjelentőségű nyelvészeti munkásságát a budapesti egyetemen fejtette ki. Itt egy kis hatalma volt mindazok felett, akik a magyar nyelv oldeveles tanárai akartak lenni, mert vizsgáznok kellett

FAVASZI HANGULAT SUHAN AT A KÜLTÉLKI UTCAN

Gólyavárás és gólyatemetés a városban

A MULT EMLÉKEI ÉBREDEZNEK A VIRAGZÓ BARACKFAK ALATT — A GALAMBÖSZ RENDŐRNYUGDÍJAS RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS ÖNGYILKOSSÁGARA EMLÉKSZIK — ÁLL A FÉSZEK A TÖRÖKÖS HAZ ÓDON KEMÉNYEN

Külvárosi utca, a kertesházak deszkakerítése felett a barackfa rózsaszínű szirmos mosolyognak a járókelőkre. Kis háza előtt őszhajú öregember gyönyörködik a gyümölcsfák tavaszi virágompájában. Szakértő tekintettel méregeti az öreg a tavaszi szirmokat — hogyan értene a tavaszhoz, hiszen már nyolcvanháromszor érte meg azt... A „szak értelmén” kívül azonban valami más is van Molnár Sándor nyugalmazott közrendőr nézésében...

— Tudja, ez a barackfavirágzás eszembe juttatta a gólyát — mondja. — Azt a gólyát... Meg kell lennie még ma is... 1887-ben kerülttem városi szolgálatba. 1889-ben áttettek az erzsébetvárosi rendőrségre. Eppen akkor nagy eset volt. Rudolf trónörökös öngyilkossága. Hát kérem, már akkor is ott fészkel az utca végébe az a gólya, nagy parasztos kemény tetején. Ennek most már ötvennégy esztendeje... Vajjon visszajött-e az idén is?...

Isten oltalmazza az ég madarait...

Régi külvárosi utca. Apró vityillók váltakoznak egy-egy korszerű házzal. A zengzős udvarokból itt is, ott is, kikanakál a gyümölcsfák friss tavaszi díszje. Keresem az utca végét, de hát azt messzire „kivitték” azóta. Egész sor új ház csatlakozik a régi utcához. Keresgélés közben mégis előbukkan az említett „parasztos” kemény s a tetején a fészek. Mint valami erős tollrajz bonatkoznak ki a gallyai. Előkerülnek a ház lakói is. És egyszerre felcsillannak a szemek, amikor megtudják, hogy a gólya iránt érdeklődöm.

— Várjuk már... minden percben várjuk! — mondják többen is.

Ugy tudják, hogy legalább hatvan-nyolcvan esztendeje áll fenn az a gólyafészek a Memorandulni-utca 110. számú házának udvari épületén s a gólya tavasszal mindig visszajő... De visszajöh-e vajjon az idén is? Hiszen utjában szokatlan nagy madarakkal is találkozik, acélmadár-szörnyetegekkel, amelyekből láng és pusztulás csap ki. A mo-

nemcsak a finn és magyar nyelv rokonságára vonatkozó adatokból, hanem finn szöveget is kellett olvasniék és fordítaniok. Finn—magyar szótára tehát kézzel-kézzel járt, és bizony a legkisméretes, sohasem késő vagy hiányzó protesztor komolyan vette ezt a vizsgát.

Az alacsonyabb természetű, szikár, kékszemű, szépféjú, mindig hüvös Szinnyei Józsefet nagy tisztelet övezte az egyetemen, mert sokat és igen jól tudott és félelmetes vitázó volt borotvaéles logikája miatt a maga területén. Nyelvtudományi Közlemények e folyóirata mintája volt a lekiismeretesen tudományos szerkesztésnek. Cikkei a Nyelvörben is, másutt is sűrűn jelentek meg, mindig nagy figyelmet keltve.

Nagy érdeme van abban, hogy Hunfalvy Pál megkezdett munkáját győzelemre vitte. Hunfalvynak még sok keserűsége volt a miatt, hogy a magasabb társadalmi körök nem akarták elfogadni a finn—magyar rokonság tényét. Nem tetszett a „halzsiros rokonság”. Persze, jobban tetszett a török—magyar rokoni viszony, mert a törökök többszázados európai nagy harci, hódító sikerei-vágy szerint — a magyarságra is valamely fényt derítettek. Ha már kell rokonság, hát legyen a valamikor egész

Európát komoly veszedelemmel fenyegető, világhatalmat jelentő törökkel, de nem a kisszámú, az európai politikában szerepet nem játszó, jótórmán csak névről ismert finnekkel. Így gondolták, de Szinnyei József szívós és rendszeres munkája ezt a felfogást lassan-lassan kiirtotta. A tudomány szava erősebb lett általa, mint a nemzeti hiúságból eredő tájékozatlanságé. Megismertük Soumi földjét, népét, a Kalevalát, a finnek régi harcait. Képzelt, hogy az északi testvér fényes haditetteit, csak történeli járhatatlanságunk homályosította el, mert a finnek mindig katona-nép voltak, s ha kisebb hatással is és nem annyira Európa szemé előtt, de nagyszerű hadtényeket vittek végbe. Nem ok nélkül jelentette meg e sorok írója a mi 1943. évi Magyar Népnaptárunkban Szinnyei József tollából a finnek és a finn—ugor népek régi, vitézi tetteit. Mielőtt azonban a finn—magyar rokonság tényét az egész magyarság magától értetődőnek tekintette volna a finnek csodálatos, mostani harcai alapján is, Szinnyeinek meg kellett vívnia a tudományos harcot Vámbéry Arminnal, aki a török—magyar rokonságot hirdette. Ma tudjuk már, hogy török nyelv hatott a magyar nyelvre. A földművelésre és állattenyésztésre vonatkozó mintegy kétszáz szavunk a török nyelvből való, de ez még nyomát sem mutatja a nyelvrokonságnak. Tudjuk, hogy a magyarság, mai hazájába való érkezése előtről, aztán a másfél százados török hódoltság miatt, a török vér hatását is viseli, de ez nem a közös eredet ténye. A finnekkel való rokonságunk három ezer éve mutat a multba, s ennek a rengetek időnek komolyan való felkutatása és átutalása a következő évtizedek tudományos munkájának a feladata. E munka, ez ut megteit, lényeges szakaszának fordulóján ott áll majd mindenkor Szinnyei József derék, férfimunkájának az emlékezete.

— Hiszek benne — mondja az egyik lakó. — Emlékszik arra a retentő ciklonra kérem, amely 1931-ben végigdult a városban? Fákhat csavart ki tövestől, itt meg az egyik pajtát lesöpörte a kert végébe. Az ég madarát azonban az a hihetetlen erejű forgószél sem hántotta. A fészek sértetlen maradt.

— És ugyanez a gólya tér-e mindig vissza? — kérdezem.

— Mi azt hisszük, — mondja az egyik lakó. Évente négy-öt fiókája van, tavaly öt volt. Már meg akartuk gyűrteni, hogy bizonyosságot szereznénk, de nem sikerült. És még egyet: ki hinné, hogy itt, a nagyvárosban, vagy legalább is a közvetlen környékén annyi a gólya. Emlékszem egy esetre, 1940-ben történt. Az egyik napon este hirtelen elszállt a gólyánk. Nemsokára visszafért és száznál több gólyát hozott magával. Ilyen gólyasokadalmat még nem láttam! Ellepték a háztetőket az egész környéken. S ekkor az öreg gólya — kilökött a fészekből egy halott gólyafitt. Naphosszat óvta a nap melegétől lázas fiókáját s amikor az kimúlt, idehozta az egész rokonságot — a temetésre!

Gólyasokadalom a nagy városban — egy gólyatemetés

A nevezetes gólyás ház Vay belvárosi lakatosmester tulajdona volt. Azóta az unokájára szállt, a gólyával egyetemben. Az udvari épület, a lakók állítása szerint, még a török időből való. Mindenestre keleti modorban épült és igen tömör.

— És ugyanez a gólya tér-e mindig vissza? — kérdezem.

— Mi azt hisszük, — mondja az egyik lakó. Évente négy-öt fiókája van, tavaly öt volt. Már meg akartuk gyűrteni, hogy bizonyosságot szereznénk, de nem sikerült. És még egyet: ki hinné, hogy itt, a nagyvárosban, vagy legalább is a közvetlen környékén annyi a gólya. Emlékszem egy esetre, 1940-ben történt. Az egyik napon este hirtelen elszállt a gólyánk. Nemsokára visszafért és száznál több gólyát hozott magával. Ilyen gólyasokadalmat még nem láttam! Ellepték a háztetőket az egész környéken. S ekkor az öreg gólya — kilökött a fészekből egy halott gólyafitt. Naphosszat óvta a nap melegétől lázas fiókáját s amikor az kimúlt, idehozta az egész rokonságot — a temetésre!

A városban várják a gólyát... Petőfi örökszép versére gondolunk:

S gólya-várm néha elballagtam egész A szomszéd határára...

Várják, mert megenyült a lég és vidul a határ. És a gólya biztosan eljön, mint régi jó barát; mint a Tavasz „hivatalos” követe, hogy elfoglalja régi helyét a házak fölé nyuló parasztkemény tetején.

Schiff Béla

Ami kötetekre rugó nyelvészeti munkásságából ma is mindenkit érdekelhet, az felvetése és megoldása volt annak a kérdésnek, hogy milyen volt a magyar nyelv hangzása az Árpádok korában. Régebben azt tanították, hogy a magyar nyelv magánhangzó-rendszeré mélyebb volt a mainál. Sokan azt is hitték naivul, hogy meg sem értenék mai fülünkkel azt a régi hangzást. Szinnyei kimutatta, hogy ez tévedés, mert idegenek idegen nyelvek hangjelzéseivel jegyezték fel a régi magyar hangzást. Megértették az ősi hangzást, ha erre mód lenne. Legrégibb, összefüggő beszédet tartalmazó nyelvemlékünk, a Halotti Beszéd, a XIII. század első harmadából való, ma már csak Szinnyei megállapítása szerint olvasható: „Látjátok, feleim, szentökkel mik vagyunk, iss (bizony) por és hanna vagyunk”. Az agy tudósának, munkában elfáradt teste, akinek Isten hozza életet ajándékozott, nyolcvanhat évesen, hogy népe művelődéstörténetében alapos és derék munkát végezhesen, hamarosan por és hanna leszen, de munkálkodásának eredménye és lényege mindig alkotó eleme marad egész nemzeti szellemiségünknek.

MEGVÁLTOZTATTÁK AZ ECET ÁRÁT. Az országos ár-kormánybiztosság rendeleti uton módosította a borocet, valamint a felerészben borból, felerészben pedig szeszből készült ecet legmagasabb árát. A 3 fokos ecet mennyiségű ecetfajtánál a gyárban 30 lej, kiesingben 41, a 6 fokos 59 lej, illetve 80 lej és 9 fokos 87 lej, illetve 118 lej literenként. A gyárban átvett áru értékéhez ecetfokonként és literenként 0,50 lejes fogyasztási adó, forgalmi adó, számlabélyeg és ötszázalékos nemzetvédelmi illeték járul.

A kicsinybeni árhoz csak a számlabélyeg és nemzetvédelmi illetéket számítják. (M. O. 1943. IV. 12.)

Kérjük azt az urat, aki az aradi EXPRESS rubafisztitóból egy sötétkék fehéréses nadrágot tévedésből elcsesélt, illő jutalomért nekünk juttassa vissza.

A semleges Portugália

Salazar Oliviera miniszterelnök kormányzásának tizenötödik évfordulója tiszteletére Portugáliára tereli a figyelmet, az Atlanti partvidéknek e kis országára, melynek ezideig sikerült megőriznie semlegességét. A világsajtó Lisszabonban tartózkodó képviselői érdekes színezetű cikkekben ismertetik Portugália hétközi életét; így ilyen színes tudósítás ugyanán készült az alábbi helyzetkép is.

Aki járt Lisszabonban

És ismerte a portugál főváros utcáinak vidám és hangos lármáját, az tapasztalhatta, hogy a jókedv megkoptat s a léarma elhaltul egy kissé. A vidám hangulat csökkenéséhez nyilván nagyban hozzájárulnak a „Merceriai” előtti ácsorgások egy kis vajért s az utca lármájából hiányzik az autókörök békebeli füllikető hangversenye, a portugál sofőrök kedvenc szórakozása. A benzinkutakra való tekintettel a magánautóforgalmat erősen korlátozták. Fagázzal hajtott szörnyetegeket csak keveset látni, mert ebben a hajtóanyagban is hiány van.

A „Cabo Ruivo” az amerikai Clippernek van fenntartva, Lisszabon nemrég épített, tökéletesen modern, új repülőtere pedig az egyéb nemzetközi forgalmak. Lázás sürgős-forgás uralkodik itt, szinte tízpercenként érkeznek a szélrózsa minden irányából a legkülönbözőbb felségjelvényű gépek, sokszor különös és titokzatos utasokkal.

Clipper-diplomaták,

politikai megfigyelők, rendkívüli megbízottak, propagandisták, kénem és ügyvédek népesítik be az elegáns hoteleket és lokálokot s körülöttük kalandorok, szerek, fezőrök és egyéb kétes népek lebzselnek, hogy egy-egy elkapott hír vagy információ alapján próbálják megérintni a maguk kis pecsenyéjét a politikai boszorkánykonyha tűzénél. Ez ma a nemzetközi Lisszabon, az európai hírközpont, a legfontosabb semleges tranzitállomás a két kontinens között. A semlegesség külszínes jeleivel rövidesen találkoznak, minélgyel elhagyjuk a szállónkat. A „Rocio” újságavillanójában egymás mellett látjuk a Daily Express-t és a Wiener Illustrierte-t, a New York Herald-ot és a Völkischer Beobachter-t, a moziban UFA- és Fox Journal-t s a könyvesboltok kirakataiban ott díszlegmek a hadviselő államokban kölcsönösen betiltott művek.

A repülőterek

lázás személyforgalmával ellentétben a hatalmas lisszaboni kikötő meglehetősen árva és elhagyatott. Egyre kevesebb teherszállító hajó érkezik, egyre csökken a buza, fém, benzin és készárúk behozatala Amerikából, az életbevágóan fontos szén Angliából és a különböző élelmiszerek a portugál gyarmatokról. A csökkenő behozatal egyrészt a szigorú angol „Navycert”, másrészt az utóbbi időben mindinkább érezhető hajóterhiány következménye. Az angolok mind szigorubban ellenőrzik a Portugália részére kiadott szállítási engedélyeket s magára a szállításra bérelt idegen hajóter ma már alig áll rendelkezésre, a forgalmat csaknem kizárólag a portugál kereskedelmi flotta kénytelen lebonyolítani, amely számban és tonnatartalomban nem elegendő ahhoz, hogy az ország szükségleteinek megfelelő behozatalt és kivittet egyedül lebonyolítsa. Fenti okoknál fogva fokozottan növekszik az áruhiány, elsősorban a közellátás terén, kevés a buza, rizs, tengeri, vaj, tojás, cukor, kávé, tea stb., úgyhogy az állam természetesen itt is kénytelen a fontosabb élelmiszereknél bizonyos szabályozásokat és korlátozásokat életbeléptetni.

A szénhiány

elsősorban az államvasutakat érinti súlyosan, a benzin- és gázolinhiány pedig a portugál halászfloottát, amelynek motorosait gázolinnal futtat. A halászfloottának a fűtőanyaghiány miatt csökkent tevékenysége kedvezőtlen kihatással

Biztató eredmények jegyében tartotta meg közgyűlését a timisoarai-temesvári Furnica-Hangya szövetség

A részjegyzések az év végéig túlhaladták a 6 millió lejt

Timisoara-Temesvár. Vasárnap, április 11-én tartotta a Magyar Ház nagytermében évi rendes közgyűlését a timisoarai-temesvári Hangya-fogyasztási szövetség. A múlt év március hónapjában alakult szövetség ezuttal első ízben számolt be tagjainak munkavégzéséről.

A szép számban megjelent tagok előtt Sárka Gyula gyogyász- és elnök rövid beszéd keretében megnyitotta a közgyűlést, majd felkérésre Agátsy János igazgatósági alelnök ismertette a vezetőségnek 1942 december 31-én elkészített jelentését.

Az igazgatóság jelentése közölte, hogy a szövetséget indulási és kezdeti nehézségeit s a hét hónapból álló üzletét figyelembe véve — a szövetségi bolt június 3-án nyílt meg —, az elért 8.300.000 lejes forgalom mellett 1.145.000 nyers felesleg kielégítőnek mondható. A jelentés hangsúlyozta, hogy a 252.204 lejt kitevő tiszta haszon első pillantra kicsinynek látszik, de a szövetséget sok esetben a megengedett haszonkulcson alól hozta forgalomba cikkeit, hogy versenyképességét a többi hasonló üzlettel szemben megőrizze.

Különbösen is június 3-ig, amikor az üzlet az alakulás kilencvenedik napján megnyílt még csak 3.285.000 lejt üzlet-rész-tőke állott a vezetőség rendelkezésére. Október elejéig ez az összeg 4.468.000 lejre emelkedett, az üzletvégre pedig elérte a 6.270.000 lejt.

— A szövetségi bolt s a személyzet kiállotta a tűzpróbát — mondotta Agát-

sy János alelnök, majd hozzátette, hogy mind a forgalom, mind az üzlet-rész-tőke annak a bizonyítéka, hogy a szövetségi eszme tovább terjed s újabb híveket szerez magának. Ezzel azonban nem érhetjük be. — jegyezte meg —, nem szabad megállnunk az eddigi eredmények előtt, további fejlődést kell elérnünk. Ezt úgy érthetjük el, ha minden tag még legalább egy új tagot hoz.

A tetszéssel fogadott jelentés után Szily Miklós ismertette a közgyűléssel a mérleg, valamint a nyereség- és veszteség-számla adatait. E szerint 1942 december 31-én a Hangya szövetségnek 1141 tagja volt, akik 6170 üzlet-résznek voltak a birtokosai.

Szeiler Robert felügyelőbizottsági elnök felolvasta a bizottság jelentését, azt követően a közgyűlés mind az igazgatóságnak, mind a felügyelőbizottságnak megadta a felmentvényt. A tiszta jövedelem felosztása tekintetében előterjesztett javaslatot, amelynek értelmében 79.484 lejt a tartalék-alaphoz csatolnak, 25.220 lejt a köznyelvelődési és szociális célokra, 125.000 lejt osztalékra fordítanak és végül 22.500 lejt jutalék címen fizetnek ki, a közgyűlés elfogadta, valamint azt a javaslatot is, hogy az osztalék felvételéről a tagok lemondjanak s hozzájárulnak ahhoz, hogy a összeget a tartalék-alaphoz csatolják.

A megüresedett három igazgatósági helyre Agátsy Jánost és Szily Miklóst újból megválasztották, míg a harmadik helyre Szepessy Ferenc került. A fel-

ügyelőbizottságba szintén egyhangúan Crogiet Jánost, Szeiler Róbert és Demény Ferencet rendes tagnak, Joszt Gézát és Imre Istvánt pedig póttagnak küldötték ki.

A közgyűlés felhatalmazta az igazgatóságot, hogy újabb fióküzlet megnyitására nézve minden szükséges és általa hasznosnak látott lépést megtegyen. A közgyűlés Sárka Gyula elnök zárószóival ért véget.

Színes híradó

KÉT GYERMEKET MENTETT KI AZ ÉGŐ HÁZBÓL EGY CSIMPÁNZ.

Lisszabon minden európai autókert szempontjából igen fontos hely, mert az állatkertek számára vásárolt majmokat rendszerint ott tartják egy ideig, míg szervezeteik megszokja a mérsékelt évi időjárást. A portugál lakosság is nagyon megkedvelte e bohókás állatokat, így igen sokan otthon is tartanak majmot. Egy vidéki birtokosnak is volt egy csimpánz, amellyel szerfelett megbárátkoztak a gyermekek. Nos, egy éjszaka kigyulladt a ház, de mikor a tiltet észrevették, már lángokban állott a gyermekszoba. Mindenütt annyira elharpodott avész, hogy nem lehetett már az égő lakrészbe behatolni. Ime azonban egyszerre csak valahonnan előkerült a csimpánz és nem törődve semmivel, beugrott a szobába és kihozta onnan az egyik gyermeket. A bátor állat azonban ezzel nem elégedett meg, ismét beugrott az ablakon s noha már onnan is kicsapat a lángok, karjaiba vette a másik kisdedit is és azt is sértetlenül kimentette. A boldog szülők azóta még jobban szeretik és dédelgetik a hűséges, hősiessé indulatu csimpánzt.

AUSZTRÁLIA egyes vidékein egy olyan földgilisztafajta él, mely 350—500 gyűrűjével a négy méteres hosszúságot is eléri. Tojásai, melyeket a csapómadarakhoz hasonlóan barna szaruhártya fed, 5—8 centiméter nagyok. Az óriásgiliszta egyetlen ellensége a mi jegetőmadarunkkal rokonságot tartó „nevegeto Jancsi”, mely különben csuszómászokkal, rovarokkal és kisebb emlős állatokkal táplálkozik. (MN)

SALAMONI HÍREK. Bölcs Salamonnak vannak még utódai, amint azt a következő mulatságos eset bizonyítja, amely egy kis faluban történt. A kovácsmester elgázolta egy paraszt hábját és kölcsönösen elhatározták, hogy a falu jócskú birája ítélkezze a dologban. A paraszt azt követelte, hogy a kovács fizessen ezerötzsz lejt, ennek fejében legyen övé az elgázolt liba. A kovács viszont csak ezer lejt akart fizetni, de nem tartott igényt a libára. Hosszas alkudozás kezdődött meg a bíró előtt. De az végül is megunta a vitát és az asztalra csapott: „Ugye te csak ezer lejt akarsz fizetni és nem kell a liba. Te pedig ezerötzsz lejt kívánsz. Hát én majd mindkettőtök edvére intézem el a dologot”. Azzal a bíró kivett zsebéből öt-száz lejt és elvette magának a paraszt-tól a libát. Ezután a kovácsmester kifizette az ezer lejt és a pereskedő felek meglegedetten távoztak.

Moly ellen: megvásároltunk mindenféle téli bőrt és szőrmét
VLAD M. & Co. szücs-cég
ARAD, Catedraiei-tér 12. TELEFON 16-11.

Hálaléselőnél nehéz főzta- és fenyőfa-konor ok szem edél barna, kereszt, műviá koszoruk a legnyobb vá-laszékban és lepo csóban

Taró Kálmánnál emetkezési cikkek vállalatánál kapható
TIMISOARA, II., Anton Pan-utca 1.

Tavaszi délelőtt

Irta: Szemlér Ferenc

Ezt a történetet apám mesélte. „A köruton ballagtam azazafelé szép tavaszi napon. Új személyesimű felöltő volt rajtam s felszegen mozogtam benne. Mindazonáltal jól éreztem magam s nagyokat szívtam az éles levegőből s vidáman mosolyogtam a szembejövő ismerősökre.

Pár lépéssel magam előtt az enyémhez hasonló személyesimű kabátot vettem észre. Már-már lassítani akartam, amikor az előttem sétálgató megkapta valami a szememet. Minden rendben volt rajta. Keménykalapja, fentemlített kabátja, sétapálcája, csikos nadrágja, még a cipője is.

Ellenben jobb nadrágszára alól arasznyi hosszúságban fehér madzag csúngott ki. Nagyot nevettem magamban, mert az uriember annyira világíatosan viselkedett, hogy a csufondárosan kilógó hófehér zsineget megérdemelt büntetésnek éreztem.

Az aszfalton hetykén ide-odavonagló zsinórt mások is észrevették. Egy-két férfi megfordult utána, egy-két szende hölgy mosolyogva nézett félre, de az én gavallérom semmit sem vett észre. Büszkén köszönt ismerőseinek, melyen a hölgyek kalapkarimája alá pillantott s feltartott orral haladt előre.

van a népélemezésre, miután tudvalevő, hogy a hal és szárdínia az ország lakosságának legfontosabb élelmiszere. És ugyanezen oknál fogva csökkent a világhírű portugál szárdíniapar termelése is.

A feketejap Portugáliában is virul és éppennyg nem lehet kiírtni, mint a többi európai országokban, pedig az árdrágitókat itt katonai tövévnszék elé állítják és példás szigorral büntetik, ezenkívül pellengére is kerülnek, nevüket és büntetésüket a lapok a „fogyasztó-védelmében” című rovatban folytatódólagosan közlik.

A kormány mindent megtesz az önállós fokozása érdekében. „termel, dolgozik és takarítkoskodni”, ez a

Ekkorra már két-három körüti csibész is menetelt mellettem és füllighuzott szájjal mutogattak a gigerlire, aztán ravaszul rámkacsintottak s majd megpukadtak a röhögéstől. Nagyon jókedvem volt aznap s elnéző jószággal fogadtam vidámságukat. Olykor magam is visszavettem rájuk s cinkosságom még nagyobb vidámságra ingerelte őket.

Nemsokára egészen tisztas csoport kísért a madzagos urat. Azon törtem a fejemet, mi lesz, ha ez észreveszi, hogy itt mindnyájan rajta nevetünk! A személyesimű-felöltős gavallér azonban nem vett észre semmit, de hirtelen befordult egy kapun s eltűnt bámulói szeme elől.

Elégedetlen néztem magam köré, hogy mintegy bucsut vehessenek azoktól, akikkel együtt oly vidám perceknek voltam részese, de meglepetésemre a csoport nem akart oszladozni. Szilárd léptekkel követtek és arcukon leírhatatlan derűtlenség honolt.

Valami nyugtalan érzés arra késztetett, hogy hátránézzek. És ime, mögöttem is füllighuzott szájakat pillantottam meg. Rosszat sejtve végigpillantottam magamon. És csakugyan! Jobb nadrágszáram alól csufolódva lengett ki a fehér madzag!”

jelszó, amelyet a lapokban, rádióban és propagandaútdásokban ismételnék állandóan. A portugál nép, bár köztudomásulag erősen individualista, ebben az esetben mégis magáévá tette a Salazar által kiírt programot, a városokban megfeszített erővel dolgoznak és a falu népe is dicseretreméltó buzgalommal látja el munkáját.

Mindent összegezve, a semleges Portugália megfeszített küzdelmet folytat a létért. — az igazi semlegesség megőrzése drága és kényelmetlen. — mondotta Salazar egyik legutóbbi beszédében. — de a portugál nép hajlandó megfizetni ezt az árat s viseli a kényelmetlenséget, hogy békéjét megőrizhesse

Kinevezték az érettségi-bizottságokat

București. A közoktatásügyi miniszter az érettségi vizsgák kezdetét május 3-ra tűzte ki. A rendelet egyben intézkedik az érettségbizottságok kinevezéséről is. Ezek Erdélyben és a Bánságban a következők: 1. számú bizottság: Timișoara-Temesvár. Működik a D. Loga-liceumban és vizsgáztatja a D. Loga és a piarista liceumok növendékeit. 2. számú bizottság: Timișoara-Temesvár. Működik a Mihai Vitezu katonai liceumban és vizsgáztatja ennek növendékeit. 3. számú bizottság: Arad. Működik a Moise Nicoara liceumban és vizsgáztatja ennek, valamint az aradi római katolikus és a beiuși-belényesi Vulcan-liceum növendékeit. 4. számú bizottság: Caransebeș-Karánsebes. Működik a Traian Doda-liceumban és vizsgáztatja ennek, valamint az oravita-oravici General Dragalina és a lugoji-lugosi O. Brediceanu liceumok növendékeit. 5. számú bizottság: Sibiu-Nagyszombat. Működik a Ch. Lazar-liceumban és vizsgáztatja ennek, valamint a fagarasi-fagarasi Radu Negru liceum növendékeit.

6. számú bizottság: Oraștie-Szászváros. Működik az Aurel Vlaicu-liceumban és vizsgáztatja ennek, továbbá az alba iulii-gyulafehérvári Mihai Viteazu és római katolikus, valamint az aiudi-nagyenyedi református liceum növendékeit. 7. számú bizottság: Deva-Déva. Működik a Decebal-liceumban és vizsgáztatja ennek, valamint a bradi-brádi Avram Iancu és a petrosani-petrozsényi fiuliceum növendékeit. 8. számú bizottság: Turda-Torda. Működik a Regele Ferdinand-liceumban és vizsgáztatja ennek, továbbá az aiudi-nagyenyedi Titu Maiorescu-liceum növendékeit. 9. számú bizottság: Blaj-Balázsfalva. Működik a Vasile cel Mare-liceumban és vizsgáztatja ennek, továbbá a tarnavenii-dicsőszentmártoni Cipariu és a stehișorai-segeșvári Pr. Nicolai-liceum növendékeit. 32. számú bizottság: Brașov-Brassó. Működik az A. Saguna-liceumban és vizsgáztatja ennek, valamint a Mesota és a római katolikus liceum, továbbá a campinai fiuliceum növendékeit.

Most huszonöt éve söpört végig a világon a spanyol nátha

Nyolc hónapig dühöngött a szörnyű járvány és végül is a tél győzte le — Több áldozatot szedett, mint amennyi katona az első világháborúban elesett,

Amikor az oroszokat és betegápolókat gázálarccal viselésére kötelezték...

Huszonöt, esztendővel azelőtt, 1918 áprilisában, javában folyt még az első világháború. A központi hatalmak és szövetségeseik harcban állottak a nagyhatalmakkal és Amerikával. És akkor történt, hogy Amerikában, Franciaországban és Angliában fellépett a náthajárvány, amely tömegesen szedte áldozatait. Az amerikai lapok akkor ökölnyi betűkkel közölték:

„Német ügynökök fertőztek meg az amerikai városokat titokzatos és veszedelmes bacillusokkal”.

Az amerikai közvélemény megijedt és egyben felháborodott. Hamarosan megnyugodtak azonban a jenki, amikor aztán a lapokban hamarosan azt olvasták, hogy a náthajárvány Németországban és a Monarchiában éppen úgy pusztult, mint a szövetségesek közötti.

NEGYEDSZÁZADOS JUBILEUMAT üli most a náthajárvány, amelyet akkoriban a francia orvosok „grippe espagnole” (spanyol nátha) néven emlegettek. Ettől kezdve ezt az erősfokú influenzát mindenütt rövidesen „spanyolnak” kezelték el. Talán onnan keletkezett ez az elnevezés, mert 1918-ban ez a pusztító betegség először Spanyolországban lépett föl és onnan terjedt el minden határzár és a sok háborús arcvonal ellenére is egész Európában. Európából aztán elhurcolták Ázsiába, hajókon szállították katonák pedig elvitték Afrikába és Amerikába is.

Az orvosok és hatóságok mindenütt megfeszített erővel küzdöttek a spanyol nátha ellen, azonban a legszörnyűbb intézkedések sem használtak. Junius elején Bécsben, Berlinben, Bucureștiiben, Münchenben, Budapesten, Pétervárott, Szófiában, Párizsban, Madridban, Brüsszelben, Londonban és más városokban, de a falvakban is mindenütt százakra menő, a halottak száma, a betegeké pedig ezrekre. Newyorkban megbénult a telefonszolgálat, mert a telefonkezelők közül 1000 spanyol náthában fe-

kielt. A nyár folyamán a helyzet az egész világon még csak rosszabbodott és a járvány egyre terjedt. Sok helyen — így Bécsben is — rengeteg gyógyszerész betegedett meg és nem tudta a betegeket kiszolgálni. Ezért pótlásukra katonai gyógyszerészeket rendeltek a polgári gyógyszerésztárakba.

NAGYSZERŰ ÜZLETEKET

csináltak mindenütt azok a leleményes emberek, akik a spanyol nátha ellen gyógyszereket gyártottak és hirdettek. A sokféle gyógyszer azonban nem tudta meggátolni a betegség terjedését. Franciaországban kerültek az orvosokat és a betegápolókat és rájuk fogták, hogy terjesztik a betegséget. Erre a hatóságok kötelezték az orvosokat és betegápolókat, hogy gázálarccal viseljenek. Mire elkövetkezett az ősz, az alig megnyitott iskolákat a járvány miatt bezárták. Sok városban még a mozikat is bezárták egy időre. Szeptemberben Svédországban a járvány miatt elhalasztották a hadsereg rendes évi őszi gyakorlatát. Amerikában a spanyol nátha miatt kénytelenek voltak 142.000 katonai utonc bevonulását elodázni. Sok helyen a sirások nem győzték a munkát.

AZ IDŐSEBB KOROSZTÁLYOKAT

a járvány rendszerint kímélte, annál inkább szedte azonban áldozatait a gyermekek és a negyven éven aluli férfiak és nők közül. Nyolc hónapig dühöngött a világon a járvány, amíg aztán végül nem is az orvosi tudomány, hanem inkább a bekövetkezett tél győzte le. Hogy mennyi áldozatot szedett a spanyol nátha, azt pontosan nem lehet megmondani, de tény az, hogy a négy esztendő első világháború alatt nem veszette el a harcteréken annyit, katona az életét, mint amennyi ember a spanyol nátha következtében meghalt.

A spanyol nátha huszonöt év óta évente jelentkezik ugyan, de sokkal kisebb méretekben és az ereje is meggyengült.

Apróhirdetések

VESEZSEK olajestmészséket, könyveket és tangó-harmonikákat, (akkordeon). Libro, Arad, Regina Maria-körút 12. (457)

POLOSKA-IRTÁST, parketta-suroást legolcsóbb árban vállalok. Lovas Bertalan, Arad, Regina Maria-körút 18, házmaster-nél. (289)

MŰTÖMEST (stoppolást), műszövet, nyakkendőfordítást, legszebben, legmegbízhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2, első emelet. (453)

HÁZAK, FOLDEK, szőlők, malmok eladása, vétete, cseréje minden árfokozatban. Hatschek-ügynökség, Arad, Carol-körút 17. (volt 46.) Telefon 16-95. (576)

POLOSKA-IRTÁST, parketta-suroást vállalok. Arad, Oitaz-utca 111, vagy szíves-ségből Giraschek borbelynál, Eminescu-utca 28, Lovas Károly. (348)

HATSCHKEK-ügynökség, Arad, Carol-körút 17, telefon 16-95, házájándék. Összegek ezrekben. — 18.000: korszerű sarkbérvilla. — 10.000: belvárosi ingatlan-komplexum. — 3800: belvárosi négylakásos 300-éles telek. — 2600: jójüvedelmű több-lakásos, fürdőszobákkal. — 2200: Carol-körút mellett 3-szobás, nagy telekkel. — 1500: állomásnál 4 lakás. — 800: Ast. a. gyárnál magasföldszintes, kétlakásos új épület. (527/a)

MEZ, elsőrendű minőségű, igen jutányos áron kapható. Arad, Ghiba Birta-utca 17. (528/a)

SZAKÁCSNÓT, vendéglői gyakorlattal bíró, alkalmaz Fekete Bárány vendéglő, Arad. (529/a)

MAGÁNOS, 50-éves kertész egyszobás lakást keres. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (530/a)

JÓKARBAN lévő kétajtós jégszekrény és íróasztal eladó. Arad, Dna Balasa 63. (531/a)

MEGSZABOTT ETRENDŰ (diétás), sőtalan ebéd elvitelre kapható. Arad, Dna Balasa 154. (532/a)

NYUGAGYAT, használtat, jó állapotban lévőtt vennék. Rapid-iroda, Arad, Eminescu 3. (533/a)

KITUNÓ zongora, keleti perzsa-szőnyegek eladók. Arad, Carol-körút 1, földsz. (527)

MŰVELT urileány: keresek 8 éves kislányhoz, félnapra. Jelentkezni 5-7 között. Arad, Marasesti 13-15, 2. ajtó. (528)

HENDI-FÉLE szivattyús kut. kerti márványpad, kővirág-oszlopok, vázák eladók. Arad, Gen. Coanda 9. (529)

FŐZŐ gazdaszónynak ajánlkozok 50-éven felül. Vidékre is megy. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (530)

RÉZÁGY éjjeliszekrényel, mérleg és egyéb butoradarabok eladók. Arad, 29 Decembrie-utca 34. (531)

SZOBÁ-KONYHÁS lakást keresek. Cimeket „Pontos fizető” jellegre Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (532)

IPARI ÜZEMNEK helyiséget keresünk. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (533)

ASZTALOS-szerszámokat, gyalupadokat vennék. Jó árat fizetek. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (534)

GYERMEK-SPORTKOCSI eladó. Arad, Episcopiei Radu-utca 34. (535)

BILLIÁRD-ÓRAKAT és 190-es billiárd-asztalt vennék. Arad, Bucur-utca 16, Intreprindere Comerciale de Billarde. (536)

EBEDLŐ, füstölt túlgyfa, alig használt, jutányos áron eladó. Megtekinthető délelőtt 11-3-ig. Bednarik, Arad, Gen. Coanda 17. (537)

VENNEK központban lévő, két-nagylakásos házat egy elfoglalható lakással. Arad, Horia-utca 5, dr. Bordeaux. Telefon 15-68. (538)

KOMOLY, finom íróasztalt, vagy korszerű diófa-ebédlőasztalt vennék. Arad, V. Babes-utca 7, ajtó 5. (539)

KIADÓ kisebb raktárhelyiség butornak. Egy gyermekgyat vennék. Arad, Simion Balint-utca 11 sz. (540)

KÖNNYŰ háztartási teendők végzésére 50 év körüli nőt alkalmazok. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (541)

Comisiunea Judejeană pentru Administrarea Bunurilor expropriate dela Evrei, Arad, Str. Episcopiei Nr. 2, Nr. 3162/943, PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 29 Aprilie 1943, orele 10 a. m. se va ține licitație pentru darea în arendă a morii Statului fostă „Frații Gabor” din comuna Semlac jud. Arad, pe termen de 2 ani.

Prețul inițial de arendare este de Lei 600.000 (șasesute mii) Lei anual.

Cei ce doresc a lua parte la aceasta licitație, vor proceda după cum urmează:

Vor depune ofertă închise și sigilate înainte de deschiderea licitației cu inscripția: Numele și pronumele, domiciliul ofertantului, obiectul pentru care înaintează oferta, precum și adresa exactă a Comisiei de licitație.

În plic separat se va depune garanția în recepția de depunere, eliberată de Administrația Financiară, nu se primesc garanții în bani numerar.

Plicul va purta același inscripție adresa ca și la plicul cu oferta.

Caetul de sarcini cu condițiile de licitație se vor putea vedea în fiecare zi de lucru între orele 12-13, la Serviciul Bunurilor Rurale, Comisiunea Judejeană C.N.R. Arad, Str. Episcopiei Nr. 2, Administrator General.

Arad, 10 Aprilie 1943.

Leontin Ghegariu Șeful serviciului, Indescifrabil.

GAZDĂLKODÁSRA igen jó ház, 2-szobás szép lakással, istálló, nagy kert, ólah, stb. 600.000 lej. Rapid-iroda, Arad, Eminescu 3. (542)

HÁROMSZOBÁS, fürdőszobás magánház, nagy kerttel, gyermekakórháznál, 1.400.000 lej. Rapid-iroda, Arad, Eminescu 3. (543)

KIFOGASTALAN főzőnőket két személyhez keresek. Arad, Eminescu-utca 55, I. em., 11. (544)

SZÜRKE öltöny és hatszemélyes ebédlőkészlet eladó. Arad, Spiru Gheorghe 5. (545)

TELJES hegesztőkészlet négy puztollyal, külföldi reduktorral, eladó. Erdékiódi Arad, Ghiba Birta-utca 12/a, Salgó. (460)

ELADÓ női tavaszikabát, öltönyke, tisztes fiú részére. kabát, cipők. Brașov, Petru Maior-utca 21, az emeleten. Megtekinthető délelőtt 9-10-ig. (4094)

ELADÓ alig használt, rozsasztal puhafel-felháló. Timișoara, Berthelot-körút 12, a házmaster-nél. (2773)

MINDENEST, fiatal, megbízható, aki a főzéshez is ért, kisebb családnak felelősséget, Timișoara II, Cogalniceanu 19, földszint, 1. szám. (2772)

POLOSKA, moly-, parkányirtást vállal szavatolással Tálya I. Timișoara II, Eforilor dela Tisa-körút 95, 11-es ajtó vagy I. Eugen de Savoya 11, a házmaster-nél. Tájékoztató 25-56. (Acromby.) (2731)

FONJON OTTHON a legújabb „Torsnap” fonógépen, napi termelése 3 kg. Haas, Timișoara, Unirii-tér 5. Bemutatása díjtalan. (2719)

HARISNYA-szemfelszedő-gép, új, németországi gyártmány, teljes felszereléssel eladó. Haas, Timișoara, Unirii-tér 5. (2747)

SZABASZATI tanfolyamot indítunk női ruhák, valamint fehérneműk varrásának megtanulására a szabászati iskolában, Timișoaran I., Unirii-tér 5 szám alatt. (2746)

VEHET, ELADHAT lárnit, kereskedő társulat mindent, ha „Orient Boy”-hoz fordul. Díjszabás 42 lej. Ugyanitt átvesszünk hirdetések a Monitorul Oficial, valamint az összes bucaresti lapok részére. Timișoara, Ungureanu-utca 9. (2735)

KÉT- vagy háromszobás lakást keresek május elejére III. vagy IV-ik kerületben, keresztny hátsó, zónán kívül. Cimeket kérek a következő címre: Jumurtagian, Timișoara IV., Dragalina-tér 7. (2721)

ELADÓ új állapotban lévő konyhabutor, valamint női, rövid sportkabát. Timișoara III., Diaconul Coresi-utca 24, 1-es ajtó. (2736)

Timișoara, Temesvári **CORSOBAN** Emberek a veszélyben (103 A. tengerpart 1 ró) Hétfőn bemutató:

TEL. FON 2-10. Hét napig 11. 5. 7. és 9-órán **FORUM-MOZI. ARAD** Ma! Az olasz történelmi filmek legnagyobbja **Fanfulla Dalodi** Ennio Cerlesi, Osvaldo Valenti, Germana Paolieri 5. sz. hirdő.

FELTETLENÜL megbízható, négy gimnáziumot végzett, 28 éves, keresztény, gyermekszerető, kifogástalanul főzítő árva-leány keres házvezetőnői állást magános egyénél, ahol otthonra talál. Kimerítő választ kér. Cim a timișoarei kiadóban. (4095)

MEGBÍZHATÓ mindenest keresek. Timișoara, Odobescu-utca 6, 2-es ajtó. (4093)

AKÁCS-MEZ olesón kapható termelőtől. Kérelmeket felvesz távbeszélőn. 36-33 szám alatt, 8-2-ig, valamint délután 4-től. Timișoara III., Ciardaș-utca 91 sz. (2775)

ELADÓ egy darab „Rieger”-gyártmányú gyapjufésülő 950 m/m széles, 400 m/m széles „Rieger”-gyártmányú tépő-farkassal, 1 darab 20-orsós cernázógép, 1 darab motringozó-gép, 40 motringos (Weiffe). 1 darab terményszektor, „Petcus” 10-es számú. Érdeklődni lehet Lipován, Lidolt Károlynál. (4092)

TAVASZIKABÁT, fekete, kifogástalan állapotban lévő, karesu termetre való, eladó. Klein Ernő, Timișoara, Coroana de Otel-utca 20, szám. (2807)

A jégellátás bizalmi kérdés!

Eppen ezért rendelését Aradon a

FLORA jéggyárnál!

in ózza el, mely a város szívében van és őt a nap minden órájában, késő estig ellátja. Csak így biztosítja a jégkészletét.

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand 33 sz. telefon 1141-1142 sz.

BÁDOGOST azonnal alkalmazunk. Friedrich, Timișoara II., Coganiceanu-utca 8. (2806)

CSEPLŐGÉPET, 800—900 mm. dobszélességgel, valamint vontatót (traktort), keresünk sürgősen. Friedrich, Timișoara II., Coganiceanu-utca 8. (2805)

TRAKTOROKAT (vontatókat), mágneseket, valamint traktor-alkatrészeket veszek sürgősen. A közvetítőket díjazom. Merschong, Timișoara, Coganiceanu-u. 8 (2804)

TRAKTOROKAT, traktor-részeket, motorokat, gőzgépeket, cséplőket, valamint herfejtő berendezéseket (apparátusokat) azonnalra szállítunk, cserélünk, veszünk. Közvetítőket díjazunk. Friedrich Desider, Timișoara, Coganiceanu-utca 8, sz. (2803)

CSERÉLNEM házmesteri, bérházban lévő állományt eladó. Timișoara III., Domășneanu-utca 26 szám, 7-es ajtó. (2800)

VASKÁLYHA, valamint fiókos, szobába való szekrény eladó. Timișoara III., Domășneanu-utca 26 szám, 7-es ajtó. (2800)

KIS, butorraktárnak való helyiség kiadó. Timișoara III., Rusi Sirianu-utca 2. (2799)

CORSO-MOZI, Arad

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor. Tel. 23-64

Közkívánatra meghosszabbítva 2-ik hétre

Mater Dolorosa

a szerelm filmje

Mater Dolorosa

a szenvedély filmje

Mindenki nézze meg e filmsodát.

ELADÓ valódi perzsaszőnyeg. (Beludzsisztán.) Timișoara, Coroana de Otel-utca 10. (2798)

ELADÓ összecukható vaságy, zsúr-asztalok 4 kisasztallal, filckalpok, 6—12-személyes, damasztból készült: asztalnemű. Timișoara, Brancoveanu-utca 12, I em. 8. (2797)

ÜZLETI SZOLGAT, megbízható, keres „Soimul”-cég. Timișoara IV., Bratianu-utca 31. (2796)

GYERMEK-TRICKIKLI (háromkerékű gyermek-kerékpár) eladó. Keresek megvételre tanosó (pedálos) rollert, valamint zongorát. Timișoara III., Prota Dragomir-u. 14, 8-as ajtó. (2795)

FÉRFI, valamint női-cipők, rádió, asztalok, székek s háztartási tárgyak eladók. Timișoara I., Regina Maria-körút 5, III. emelet, Pavlovits. (2794)

KERESEK használt padlónemezt. Cim a timișoarei kiadóhivatalban. (2850)

timisoarai lenesvári **CORSO-MOZI** Előadások: 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 33-95
Andalító szépség és viharos szenvedély filmje a
GIULIANO MEDICI
Vas. d. e. 11 Matiné. Conenita Montenegro, Juan de Lauda, Osvaldo Valenti a főszerepekben. Uj ONC.

HALÓSZOBA, barokk stílusú, gyönyörű, matracal, szavatoltan tiszta, valamint kék-pék, lámpák, uriszoba, konyhabátor sürgősen eladó. Timișoara II., Miron Romanul-utca 5, a gyárvarosi mozinál. (2793)

MINDENES szakácsnőt, megbízható, felfogadunk azonnal. Timișoara, Carol-körút 23, az emeleten. (2792)

ÜRESEN álló ház, mely szoba-, konyha-, előszoba, és éléskamrából áll, olesón eladó. Timișoara, Krizsán-telep, III. 28 szám. Érdeklődni lehet a Timișoara, Stefan cel Mare-utca 50 szám alatt lévő cipésznél. (2700)

INTERNATIONAL-traktort, 10—20 HP., keresek megvételre, valamint 800 vagy 900 m/m MÁV cséplőgépet traktoral. Szemenyei István, Deva, távbeszélő 305. (4089)

KÉT SZABÓSEGÉDET azonnal felfogadunk. Tamaș Ioan, Timișoara I., Mercy-utca 1 szám. (2709)

BUTOROZOTT szobát kapualatti bejárattal keres vidéki ur heti két-háromszori használatra, lehetőleg a timișoarei Józsefvárosban vagy Érdsébtvárosban. Cimeket „Jól fizető 1943” jelígre a timișoarei kiadóba kérek. (2764)

GRAMOFON-lemezeket, használtakat, vagy töröttet, a legmagasabb egységárral veszek Raschka, Timișoara IV., Fröbl-utca 51 szám alatt. (2765)

ELADÓ két üvegajtó tokkal, valamint összecukható asztal. Ugyanott vállalnak asztalos-épületmunkát. Timișoara, Carol-körút 51, 11-es ajtó. (2763)

ELADÓK: férfiöltönyök, középtermetre való felöltők, nadrágok, új kalapok, cserkészkalap, valamint sötétkék szövettel készült női kabátka, anódpótló, továbbá villanylámpák. Timișoara I., Marasesti-utca 7, I. em. 5. (2791)

KÖKUSZ-szőnyeg, szántiz centiméter széleset, használtat de jó állapotban lévő, veszünk. Florida, harisnyagyár, Timișoara, Penes Curcanul-sor 5. (2790)

MINDENEST felfogadok. Timișoara III., Brancoveanu-utca 12, a földszinten, 3-as ajtó. (2789)

HERKULESFÜRDŐN lévő villába keresek főzni is tudó szobaasszonyt. Jelentkezni lehet 14—15 között. Timișoara, Carol-körút 53 szám alatt. (2788)

GYALUPAD, továbbá öt darab, jó állapotban lévő enyvező-bak eladó. Timișoara III., Diaconul Coresi 49. (2787)

ELADÓ kék tavaszikabát, vékony középtermetre való, valamint egy pár 37-es, viseltes félcipő. Cim: Timișoara, Regele Mihai I.-körút 6 sz., az udvarban a 6-os ajtó. (2786)

MINDENES bejárónót felfogadok, kinek iratai rendben vannak. Cim: Timișoara, Carol-körút 55, 6-os ajtó. (2785)

HARISNYASZEM-felszedő-gép, jó állapotban lévő, eladó. Popov, Timișoara, V. Alexandri-utca 7 szám. (2784)

KERESEK komoly urinót 9-éves fiam mellé. Timișoara, távbeszélő 37-10. (2783)

KERESEK megvételre vagy kölcsönbe ruhataári-szekrény (garderobot), ugyanott eladó 39-es női cipő. Timișoara, távbeszélő 37-10. (2782)

VETŐGÉP, Hoffer & Schranz-féle, 17-soros, eladó. Sebők József, Balint 209 szám, Jud. Severin. (2780)

M. Á. V. cséplőszekrény, 8-as, eladó. Balogh József, Tormac-Végvár. (2813)

VESZÉK magas termetre való, finom, könnyű szövettel készült tisztítóöltönyt, valamint kifogástalan állapotban lévő bőrkabátot. Vetro, Timișoara, Regele Mihai-körút 4, II. em. (2744)

CIMBALOM, elsőrendű hangverseny, eladó. Cim: Timișoara IV., Str. Capt. Damșescu Nr. 9. Érdeklődni vasárnap egész nap. (5263)

ZONGORA, „Erste Produktiv-Genossenschaft”-féle, angol ismétlésű (repetíciós), majdnem új állapotban lévő, továbbá fekete pianinó eladó. Márthé, Timișoara II., 3 August-utca 25 szám. (2717)

VIDÉKI UR keres különbejárattal, tiszta szobát Timișoaran, lehetőleg a Belvárosban, nem állandó használatra. Ajánlatokat „Zavartalan” jelígre a timișoarei kiadóba kérem. (2730)

VESZÜNK perzsaszőnyeg. Timișoara III., M. Varlaam-utca 24, a középső csengő. (2725)

HÁZTULAJDONOSOK ügynöki díjaztatás nélkül, feltétlenül jól fizető s rendes lakókat kapnak, ha „Orient Boy”-hoz fordulnak. Dijszabás 42 lej. Timișoara, Ungur-anu-utca 9. (2736)

ELADÓ választékos, tiszta gyapjuból készült tavaszi-kosztüm, blúz, valamint közzétermetre való, kitűnő állapotban lévő férfi trenchokot. Timișoara, Wilhelm Mühle-utca 13, 2-es ajtó, 9-10-ig és 3-4-ig. (2733)

URANIA-MOZI, Arad TELEFON 12-32

Az idény legjobb vigája a **Hét feleség**

ELADÓK: férfiöltönyök, középtermetre való felöltők, nadrágok, új kalapok, cserkészkalap, valamint sötétkék szövettel készült női kabátka, anódpótló, továbbá villanylámpák. Timișoara I., Marasesti-utca 7, I. em. 5. (2791)

KÖKUSZ-szőnyeg, szántiz centiméter széleset, használtat de jó állapotban lévő, veszünk. Florida, harisnyagyár, Timișoara, Penes Curcanul-sor 5. (2790)

MINDENEST felfogadok. Timișoara III., Brancoveanu-utca 12, a földszinten, 3-as ajtó. (2789)

HERKULESFÜRDŐN lévő villába keresek főzni is tudó szobaasszonyt. Jelentkezni lehet 14—15 között. Timișoara, Carol-körút 53 szám alatt. (2788)

GYALUPAD, továbbá öt darab, jó állapotban lévő enyvező-bak eladó. Timișoara III., Diaconul Coresi 49. (2787)

ELADÓ kék tavaszikabát, vékony középtermetre való, valamint egy pár 37-es, viseltes félcipő. Cim: Timișoara, Regele Mihai I.-körút 6 sz., az udvarban a 6-os ajtó. (2786)

MINDENES bejárónót felfogadok, kinek iratai rendben vannak. Cim: Timișoara, Carol-körút 55, 6-os ajtó. (2785)

HARISNYASZEM-felszedő-gép, jó állapotban lévő, eladó. Popov, Timișoara, V. Alexandri-utca 7 szám. (2784)

KERESEK komoly urinót 9-éves fiam mellé. Timișoara, távbeszélő 37-10. (2783)

KERESEK megvételre vagy kölcsönbe ruhataári-szekrény (garderobot), ugyanott eladó 39-es női cipő. Timișoara, távbeszélő 37-10. (2782)

VETŐGÉP, Hoffer & Schranz-féle, 17-soros, eladó. Sebők József, Balint 209 szám, Jud. Severin. (2780)

M. Á. V. cséplőszekrény, 8-as, eladó. Balogh József, Tormac-Végvár. (2813)

JOBB HÁZBÓL való leány mindenestnek menne. Timișoara, Regina Maria-körút 10, Nichi-falatozó (bodega). (2781)

HÁZTARTÁS önálló vezetését vállalja középkorú keresztény nő. Timișoara III., C. Porumbescu-utca 76, 2-es ajtó. (2779)

ORVOSI rendelőbe vagy beteg mellé ajánlkozok középkorú nő. Timișoara III., C. Porumbescu-utca 76, 2-es ajtó. (2778)

GYÁSZKABÁT, kosztüm, karesu termetre való, tiszta gyapjuból készült ruha, továbbá 36-os barna antilop-cipő eladó. Timișoara, Domnița Balasa 24, alsó csengő. (2777)

TAVASZIKABÁT, világos, sapkával, 10—12 éves kisleánynak való, eladó. Timișoara II., Moise Nicoara-utca 8, Schneider. (4096)

KOCSISOKAT alkalmazok nyári idénymunkára. Cim: Timișoara III., Glad-utca 76. (2742)

HADIROKKANT magyar nyomdász vállaln bármilyen könnyebb alkalmazást vidéken, feleségével, fizetésért s lakásért. Veszlovsky. Sannicolaul-Mare. (2811)

ELADÓ két új függöny, valódi „pointace”-lézimunka, 140x225 cm. Fodor, Timișoara, Diaconovici Loga-körút 13. Délelőtt 10—12 közt. (2893)

VADONATUJ, fekete zakó-kabát, mellény, angol szövettel való nadrággal 17.000 lej, f. eskő zakó-kabát 6000 lej, zakó-kabát 3000 l.j. Timișoara III., Rusi Sirianu-utca 2 szám. (5257)

JEGSZEKRENYEK minden nagyságban, legjobb kivitelben, valamint sőtét-asztalok kaphatók. Petrovics, Timișoara IV., Preyer-utca 36, Szakszerű javítások. (1397)

LIPPÁN—RADNAN házak szántófeldek s egyéb ingatlanok eladását közvetítem. Érdeklődni lehet: Rancu Vasile, Lipova, Regele Ferdinand-utca 43. (4083)

Meghívó a Háztulajdonosok Egyesületének rendes közgyűlésére, amely hatóság: engedéllyel szerdán, április 28-án d. e. fél tíz órakor a Felső Kereskedelmi Iskola dísztermében (Capitol-mozival szemben) lesz. Táragsorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Két jegyzőkönyvhiitelesítő megnevezése. 3. 1942 évi igazgatói jelentés. 4. Pénztárnoki jelentés és 1943. évi költségvetés. 5. Ellenőrök jelentése. 6. Az új lakbértörvény magyarázata. 7. Az igazgatóság és a vezetőség megválasztása. 8. Esetleges kérdések és indítványok. Egyesületünk összes tagjai a táragsorozat fontosságára való tekintettel ezen a közgyűlésen feltétlenül jelenjenek meg. Timișoara-Temesvár, 1943. április 16-án. Dr. Pompiliu Cioban s. k. elnök. Schiller Ervin s. k. ügyvezető igazgató.

KERESEK 50-éves bejárónót. Timișoara, Homer-utca 2 szám, Eminescu-parkkal szemben. (2694)

VESZÉK szavatoltan tiszta, féregmentes, nagyméretű, széles kereteket (rámákat). Képletet átveszek eladásra. Popovici, Timișoara, Bonnaz-utca 11 szám. (2708)

NYGYES leányt alkalmazunk azonnal virágüzletbe, ki a virágkihordást is vállalná. Reich virágüzlete, Timișoara I., Venetia-utca 4. (Carlton-szálloda épülete.) (2692)

NEHANY SZÁZ vályogtégla eladó lebonított kényvből. Timișoara II., Matasarilor-utca 10 szám. (2762)

MEGBÍZHATÓ mindenest. 50 évet felfogadok azonnal. Timișoara III., Tudor Vladimirescu-sor 12, 1-es ajtó. (2760)

CSALÁDI HAZ 400 négyszögöl területtel eladó. Timișoara, Colonia Ciarda-Rosie 168 szám. Ifj. Szeles Károly. (2759)

ÁRJA szövetszalmájú kereskedőt, aki az üzletvezetéshez ért, keresünk nagy céghez, nagy, regáli városba. Jövője biztosítva van s jól fizetik. Ajánlatokat bizonyítványai másolatával, előbbi működésének megnevezésével, fényképpel s igényeinek megnevezésével „Firma românească” jelígre a timișoarei kiadóhivatalba kérünk. (2753)

RÖVID zongorát vagy pianinót, szavatoltan tisztát, keresek megörzésre vagy havi bérbe. Cim: Sárbut, Timișoara, Kunz-sor 1, II. em., az Apollo-mozival szemben. (2752)

LAKÓTÁRSNÓT keres egyedülálló hölgy. Ajánlatokat pontos cím megjelölésével „Lakás” jelígre a timișoarei kiadóhivatalba kér. (2756)

ELADÓ 7 darabban álló, szép, fehérre lakkozott nappaliszoba, valamint kerevet. Timișoara, T. Cipariu-u. 10, 5-ös ajtó. (2754)

VIZSGAKRA, felvételre, érettségire, otthon iskolai munkára előkészít (korrepetál) volt egyetemi hallgató. Timișoara IV., Ion Ghica-utca 4, II. em. 5. (2752)

ARO, Arad TELEFON 24-45

Ma bemutató!

MARTA LANDROCK nagysikerű filmje

Ház férfiak nélkül

A német filmpar eseménye

KET vagy háromszobás lakást keres gyermektelen keresztény házaspár májusra. Cimeket a timișoarei kiadóba „Május” jelígre kérek. (2761)

LAPKIHORDÓT Dumbravita-Ujszentesre felvesz a Déli Hírlap kiadóhivatala. (6000)

BUTOROZOTT vagy üresen álló 2 szobát keresek a Józsefvárosban, divatszalon nyitásához, a Carol-, Berthelot-ut, Dragalina-tér vagy Bratianu-utcaiban. Irásbeli ajánlatokat „Bucuresti” jelígre a timișoarei kiadóba kérek. (2660)

BILLIÁRDASZTALOK, golyók, kréta, dákok, kaphatók, Petrovics, Timișoara IV., Preyer-utca 36. (1396)